Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Lambertus Hortensius, Poemata inedita

https://hdl.handle.net/1874/260072

Descripta sunt haec Hortensii poemata,
inedita Nardae ex autographo manu
Henrici Antonidae vander Linden
qui Theologiae Professor in Aca-
demia Franequerana circa prima ejus
incunabula fuit, et in laniena
Nardensi suorum et bonorum cladem
passus est, dein Enchusanae ecclesiae
praefuit, et inde ad hanc Academiam
vocatus est, ut patet ex monumento
quod ipsi in templo Academico Frane-
querae erigi curavit celebris medicus
Joh. Antonid. vander Linden.

haec autem manu Henrici Antonid. van-
der Linden descripta esse patuit mihi
ex Actis Academicis, in quibus
ejus manus in initio actorum
conspicitur haud raro, et literarum
eamdem formam et ductum refert.

Emi Amstelaedami in auctione
Viri Amplis. Joh. de Wit Judicis et
Senatoris quondam Amstelaedamensis.

Petrus Burmannus.
Fr. Fil. Fr. Nep. CIↃIↃCCXXXVIII.

Lamb. Hortens. Satyrarū lib. 2

Satyra 5. ad Henricum Sylvium

Amstelrodamum, anno 1555.

Rusticus hospitio meditantem viscera laeto
Rurricolam excepit Satyrum, quo tempore primum
Omnia frigus iners brumalibus occupat horis,
Cum senuerit hyems barbam, atq hirsuta capillos.
Miratur Satyrus, cur bucca inflatus utraq
Ille manus ori admotas compleret anhelo
Ridiculus flatu. studiosus singula perscitus
Noscendi rogitat, quorsum id spectaret, et id quo
Consilio faceret, respondit rusticus: istoc
Hyberno rigidas et flatu frigore palmas
Calfaceret, mox cum ante focum facili ipsa paratu
Mensa instructa foret, calidumq immunda quod uxor
Coxerat ex herbis, modico quas legerat horto,
Ore inflaret olus, Satyrus vehementius idem
Admiratus ait. quidnam hoc nisi, vus dic fare,
Vult sibi? quo nimium fervens olus, inquit, acuto
Compressis flatu refrigerem, amice, labellis.
Tum Satyrus surgens. quid ego audio, Juppiter, inquit,
Frigida tum, calidumq simul mutabilis efflas
Uno eodemq ore.

Anno 1555 3

Lamberti Hortensii libri 2 Satyra
ad Henricum Sylvium Amstelodamum

Rusticus hospitio meditante viscera lauto
Pruriola excepit Satyrum, quo tempore primum
Omnia frigus iners brumalibus occupat horis.
Cum stringeret hyems barba atque hirsuta capillos
Miratur Satyrus nec vana inflatus utrasque
Ille manus ori admotas complevit anhelo
Ridiculus flatu. Studiosus singula praesens
Noscendi rogitat, quorsum id spectaret, et id quo
Consilio faceret, respondit rusticus: istho
Hyberno rigidas ut flatu frigore palmas
Calfaceret. Mox cum ante focum sancti ipsa parati
Mensa instructa foret, calidumque cibum quod uxor
Contulerat ex herbis, modico quas legerat horto
Ore inflaret olus, Satyrus rehorrescens idem
Admiratus ait, quidnam hoc mihi rustice fare
Vult sibi? quo nimium fervens olus, inquit, amico
Compressis flatu refrigerare nitor labellis.
Tum Satyrus surgens, quid ego audio Iupiter, inquit
Frigida tum calidumque simul mutabilis efflas

Scripsi has sequentes usque ad
Chorographia Gerolandi ac 1563 vero
Verdensi ad scholam reversus.

Uno eodemque ore, quod huic albo, viue, atque valeto.
Non mihi consilium aut ratio est, homine tueri
Hospitium, mensamque viris in talibus vna.
Tale hominum quoddam est varium genus, ore bilingui
Quod capit, alternis pedibus mutabile scenum
Undique quae distent toto pugnantia caelo.
Laudetur merito quod casta Astraea celebre
Ferit Aristotelem. Quis ~~et~~ enim male perditus illud
Justitiae sanctum haud vehat et venerabile nomen?
Atque aequet caelo. Qua res humana columnis
Momento ruitura breui fulcitur aheneis,
Perdita sacrilegum constrinxit corda seueris
Legibus, et a prauis retinere libidine mentes
Una docet, mortale genus et a fraude malignua, et

Artis vi conseruat, regit vrbes, rura gubernat,
Ne foret a sano hinc latronum viator
Squarrosis timido ne necti a fure colonus,
Mille, chida, ac tandem fureulli mille furorsis
Insidias strueret terres, mercator onustus
Merribus Eois neccubus hospes in vndis
Praedonum cassos corues et euaderet enses.
Astra animos vulsi, simulas mutaret eosdem
Perlenis, impercitia, pro summis laudibus, atrox,
Cui rabiunt testes magno certamine, virus
Grauissimo exsul patriis prohibetur ab oris.
Nec radit in sapiens, Iouis importasia portus,
Per sedet in ~~sellis~~ ~~vna~~ in laude duabus
vlla

Nobilis Arpinas, sapiens si fortiter audet
Fortunae medium discri(men) obtrectare, et eundem
Strenuus audebit quatenus limina rossa
Molle luti voluti sibi sumere. Regulus hoste
A Poeno captus, patriamque remissus in urbem
Ut de captivis asserat in patribus ipse
Suadendis: sed enim invicto pectore vitam
Pro patria atque foris cum sanguine fundere dulce
Fecerat, infracto persuasit pectore fortis
Diversum, constante animum mutare senatus
Supplicibus nec fida precibus nec flectere mentem
Conatus valuit. verum constantia fortem
Et carius turpi cum libertate cothurnum

Infamat vulgo muliebre, aetate tenellos
Ipsa etiam, quorum consilia immutantur in horas.
Quod placuit modo, id mox displicet, odit, amatque
Femina, nunc fundit lachrymas, nunc fronte serena
Blanditur, miscetque iocos: ubi nubila mente
Ira rapit, flammas dispergere diceres Aetna, aut
Fulmina terribili rapido fremere ore ~~[illegible]~~ leaena.
Rursum eadem fictas lachrymas fundens quod ipsi
Extitit ad insidias, vix ut exprimi est ~~ut~~ inepta
Perpetuo, et varium, et mutabile femina, et errors.
Cur Phlegetontis nulla est renovata tenebris
Euridice, redit nec in ista femina luce,
Cui pius armisero Acerdis comitatus Achate

Alcides, et Jovis spurius, Geminique virissimi
Ire via, atque redire subinde sub Tartara fratres
Ceruleis quod quaerant fato Ledaea propagio.
Hoc dictat natura parens, et pectore recto
Qui sapiens quod se repletum existimet, id quod
Cum virtute sit coniunctum, id velle prorsus
Expectat, et bellum: at si quidquam gesserit acri
Ingenio, et liceatur ide, nec sustineat se
Inde rapi, infractum et ratione remulcet illa,
Et nodum addiderit Sarinus, tenonabitur omni
Mox studio uslis et opus id redderet prudens
Effectum, multaque mora produceret ad omnia.
Terminus, atque rubus sapiens, saxumque Cybelle est,
Dira movere loco haud potuere immobile pectus
Tormentum solido, aut flectere aconita tyranni,
Scaevola si mente et bracchia mittesset ad ara
Mutius aspectus, in quam immedia dextra
Miserat importerritus, inde et motus Hetruscus
Reminisdum muros, et castra reliquerit hostis,
Prodiderat patrias lucetas arasque forosque,
Nec sapiens dici, aut fortis potuisset haberi.
Mancipium at fracta turpi formidine mentis.
Vir sapiens, fideique tenax, qui fortis haberi
Gaudeat Euryalus, dabit immotabile nomen
Nomen amicitiae. Boreas si reflet amico
Alpinis flatu, et ruat a radicibus imis

Annosas fimus vehemens in mobilibus ornos,
Nec temere hic firmum, e pectus mutabit acerum,
Forsitan insanus etia deliri fabitur Austris,
Perret, e admittat prava in se crimina Bissus
Leniter obnixsat, sed no mutabit animi
Nemo ob id, vitiis sine quod nemo esseat ullis,
Tubera no cernit, nec necnos candor amicus.
Vita velut medio exposita est spectanda theatro,
Si propius mores, ludos, salmotq tumultus,
Si propius tragicos introspicias, labores,
Comica iusta etia tenebra pericula spectes,
Et qua no quatiuntur spectatore esse rachimnis.
Vtribus insiliens hic si labatur obunctis

Ludic, diu mafeu, quati est audire cachinnu!
Curius at Hyppolitus fata si fraude nouerca
In sterili e trepido desapsus littore currii
Disperiat distractus equis, dolor omnibus ardet,
Verberat attentas tristis miseratio mentes,
~~Expri~~ Exprimit effusas lachrymas miserata popello
Antiope, du fata euadit carcere saevo.
Si audare tumidis Leandru innare procellis,
Praecipiti turris se hinc praecipitare fenestra
Hellespontiacas Sesta spectemus in undas
Pectora percussa terpulchra quatere puella,
Que nec luctus habet, nec adest formidine praesens!
Sidentimus vadu quis no misereatur in imu?

Dulcia si pulsset genitricis tecta supina
Pectore quos Furiis impulsus et actus Orestes,
Immemor arreptae vitae, vitalis et aurae,
Quas nec Eumenidas, Telchini et Erynnias uno
Ore omnes magno iusto clamore precamur.
Tristius haud paulo nostrum est tristique Chimaera
Foedius, insano quod eunde Alastora Penthei,
Iure Medusaeis cadendum nullo salubri,
Dum communi aura fruitur, sentire mortem,
Post fata et radiis destrictum horrere rotarum,
Cuius edax immane iecur per viscera vultur
Porrectum rostro male depascatur adunco.
Ne male priscorum docuit prudentia ~~veteri~~ patrum,

Par ut honos, et par reverentia sancta parenti,
Aut etiam maior sua formatoribus esset,
Sanctorumque loco statuit inserere parentum
Efficier, quos virtutes superer, atque profari
Optima, deberent et recte vivere, docti dum
Cum stilo, ratione, elementaque Pythagorea
Scire, quod inter iniquum sit discrimen, et aequum,
Attonito in trutina perpendere pectore iusta,
Aeraque quid distent vili pretiosa supino.
Cum instillant menti haec, dantque aurea dona Minervae,
Auratoque lyram plectro pulsare, diserto
Dicere rhetoris exornata ore Sophis,
Illi hominem fingunt: stupidum sed corpus, mersque,
Corpus iners solum brutis cum animantibus illi

Commune, atque expers dederunt rationis, et usus.
Et velut hos fratribus, qui non soluere parentes
Deuint alectonaeis poenis iratus ad umbras:
Et quibus iniussit pietas, et iura parentum
(Sustulit et patrem Aeneas, et ab hoste penates)
Hos beat in terris post lucida fata, resumitque,
Ducit in augustum, et foelicia prata, senatum
Diuorum. Sic sede etiam discrimine ponit,
Aut servat pater omnipotens, queis fratra perstat
In bene demeritos, aut rursus nulla, magistros.
Lebentiu studiis, et moribus imbuit aequis,
Artibus et pacis forti, atque illustres in armis,
Caesara Plutarchus Traianum, ò numina quales

Illi posthabuit dum sceptra teneret, honores.
Fouit, et ~~antistitit~~ sancto pietate parenti,
Saeuit in Senecam crudeli clade tyrannus
~~Sarsi~~ Sanguisugus Nero, cur tam crudeliter umbra
Et dirae ultrices stagno Phlegetontis ab ~~imo~~
Supplicium exitio meritum sumpsere, cruento
Funere tractus dum dira cubilia ferro
Persophonis, piceo torrentes, et sulphure ripas
Cum gemitu petit infoelix percussor, et hostis
Naturae atque hominis portentum informe, perisse.
Par furor et rabies et par dementia vexat
Crassum, qui quoties certamina seria binos
Aut gladiatorum par, certare paratum

Conititur, studet alterius parti altro sceri
Perpetuo: et si composita est gallina marito,
Vel ut Bito Bacchius, aves adimat unus
Alterius: lis de umbra etiam instituatur aselli,
Audire se victor bellus renducitur abibit,
Vapulet asperius puer à doctore molesius
Propter grande nefas ferula et lentis flagellis
Multandus, hortatur puerum et se vindicet, heus tu
Corripe nodosam, et librato in tempora, clavam,
Praeceptoris, et auferat haec sua praemia tortor.
Ista ne videat fex, vulgi, ignobilis, ex quo
Rellisse subeat, vel quae reverentia nuntes
In praeceptorem? iuris lex et tabella
Si haec faciat, qui vult vitiorum censores videri.

Corrumpunt miseros urbana exempla colonos,
Et rivos resti spoto nasutior aquo
Decipit innocuos, scelus atque in grande piadum
Multos rapit: et sedulos proclivius, et qui
Dum paulo sapiunt stupido quam beta palato
Amplius, assentire illis in parte reponunt
Laudis, eorundem et dictis oppedere turpe.
Marius Arturaeus celebrare poema magistri
Cantharus assuerat, dum nodum Epidauria proles
Veratri sumi, nodum moderamina Cous
Sparserat insano capiti sterilique cerebro,
Lautior at paulo res facta domestica postquam est,
Cum re crevit amor, crevitque libido proterva,

Infaustumque supercilium mortalibus et diis
Invisum, coepit doctore incessere scommis
Mannus Aetuaeus verbis, fraterque Gygantum
Seu Plavius in triviis comitia ducere quaeris,
Grande nefas, asinum, scelus, insulsumque vocare:
Impure dignus quo decoctum ore Neronis
Ebibat, et potus foret et sui nautea primus.
Verba sonant hominem, sed si loqueretur asellus,
Lymphatum diras, dirisque agitarier umbris.
Fundere quae molli ~~co~~ scorta effutita cynaedo in
crastris Fornice, et in quibus consenuere recensent.
Natura quanto sed convenientius egit
Finibus Austriacis nostrum veneratus in orbem

Complexus medium vehementi ardore magistrum,
Laureus primos tribuit torquatus honores
In mensa, patrem voluitque sedere sinistrum:
Cedere conatos illi, iussitque senatum,
Praemiaque Attalicas ~~comis~~ superantia gazas
Ostentare, sed Hyrcanae quibus ubera tigres
Montibus in Scythicis, et Aornis collibus edo
Immulxere, idem sapor haeret insito palato.
Isto tenore alitur, patrio quibus unda barbis
Barbaries, innata solo est: mitescere cantu
Illa nequit cythara, non Orphei carmine, silvas
Ad saltum captas qui bruta ferasque coegit.
Ecce videt morum Censor Cato iure vetusto
Lectores, quaeque moderatoresque inventa

Humanus a consulibus persaepe vocari
Ad coena, asserit, fremunt illud honoris haberi
Vatibus, et Phoebo, Musis, castaeque Minervae;
Buso velut turget, ringens, ventrosus, et ater.
Ut nepa sub cauda virus letale recondit,
Nos quod in absente atque aliena ad pocula fundit
Lividus, admiscens mendacia mille, colores,
Cuneis conchos, spirare dicas, latrator Heracles
Improbus aspersit, tria verba polita profari
Nescius, audet adhuc foede infestare Camaenas,
Dicta rosas dicit spirare et ~~purpureum~~ perpetuum ver,
Ac redolere thymum, et grato sampsuchon odore.
Sessilis at liquido ut madefecerit obba Phalerno
Fascibus insignem imprimis, sanaque serum,

Ore risat laetis sitientes imbribus hortos,
Inde domum repetit fultus bene utrinque columnis.
Et Gustanus adhuc ne propria crimina iustis
Laudibus offendit, lepra scabiosior ista,
Cum ~~fer~~ serpens cernit visu acutum Epidaurius, at qui
Mirer in alterius vita, moresque solutos,
Cestiat, obrizo totus sit purior auro,
Sit licet e caelo lapsus Cato tertius idem.
Aut ego censores tales audire veriso,
Abluo nidorem, sed inhaerens mantica tergo
Cernitur alterius proximus, et male mundis
Turpiter ~~abducti~~ adducti lippi palpantur ocellis.
Blanditur naso ~~[illegible]~~ propendens polypus imo.
Proinde mihi tacito libet cumulare beati,

Cantilena haec ultima nullis autem annotata a M. Nicolao Querquo.

Cur Iratus es placida Lamiarum turba Quiritis?
Cur Lynceus naevos effers tua lumina cernis?
Ulcera non spectans putri exundantia tabo
Aedibus in propriis furialibus undique larvis?
Res angusta animi, mentis domus atque supellex,
Alterius laudum frons aemula, et insita vertit.
Mobilis, inconstans, et qui mutatur in horas
Euripus, modo qui ad Borea, modo vertat in Austrum
Oblitus, cui nec facies est, nec color unus.
Polypo uti, et Lamiae trutina pensabitur eadem.
Si male dixerit hic vates, quod optime verum
Iudice te stabunt Iuvenale cadentque reposta.

Satyra Sexta. 56 anno

Si nunc ad superos solio Iuvenalis ab imo
Plutonis redeas atris redivivus ab umbris
Ultra Sauromatas fugeres atque Orcadas ultra,
Si praesens cernas Scythicis regionibus ortos,
In quis nec ratio est studiorum, nulla Minervae
Cultura, propriamque ratem qui currere malunt
Acti nescio quis furiis et Alastore saevo,
Cum vati drachma moderatorique iuventae
Assiduo iustumque vasa praebere numerum,
Sponte sua stimulis, et currentibus addere calcar,
Digna satis cum pro meritis bona praemia nemo
Pendat, at infelix hominum genus, ut sua quanti
Viderint nulla marcescere secula fruge,
Idque magistratus vitio, qui turpiter esse

Et suo fumosos [?] maiores stemmata ludis
Stultitia implantare sua, desfaleant [?] pro
Praeferere, vt lactuus sua labra lebeti
Et sua digna forent ingratis opercula misis,
Horum exemplo hi, sic cum sua robora Musas
Cofirmasse videnti, tanto dant ore fenestram
Quod datur, has rursum subvertere Apollinis terno.
Si formatori septem sestertia desint
Haud sequi, ipse tenax aeris sit rector in urbe,
Nec dextra effundat stipendia larga benignus,
Nullus rhetor erit doctus, nullusque videbit
Doctus honos studiis, praeclaris artibus aut laus.
Orbilius fundo redeat plagosus avaroque
Finibus exterris patriis fugiturus ad Indos,
Ipse recusabit Fabius formare iuventam.
Tu neque crusta dares pube quinquatribus illa
Docte Cato, nec Aristarchus censere poetas
Desineret, nec Aristophanes haurire labores.
Sydera quis signare volet, quis in aequore plano
Arte mathematicas Phrygius geometra figuras
Ducere, quis radio regias, aut ingera, turres
Metiri, atque alter caelo monstrare sereno
Appius, effigiem si tantum fortuna effulgeat assis
Spes tenuis, nec Mallotes colat apse Minervam
Crates, mira licet, quamvis pede debilis curo.
Cuius tibi bis centum nunc Istulo mille nummum
Ampla magisteri consul persolveret omnis
Praemia, mercede nemo vult solvere, barca
Si quis inaurata ferrato indurere possit

Posui; at insulsus dum quaerit operta lebeti
Arte suo, indulgens prauis affectibus, aetas
Prima iuuentutis pariis corrumpitur horis,
Dignior ad scalmos et loria mittier, arte
Qua tentare sacra Phoebi, aut sua labra rigare
Fontibus Aonidum, Pyrenisque fluentis.
Huc venit ad clauos et publica munera Consul
Pinsius, ut ad stiua sylvis eductus agresti.
Desine, per bellum est, cathedram conscenderit hircus
Barbatus, vili, aut nulla mercede redemptus,
Non linguam, quam Blenniolus est facundior, iste
Si doceat sensus, qui formet et ordine sensus.
Nimirum sapere id dicas, se quatula bellas
Fabrorum fatuas. praetexitque utile, quod res

Exiguo constet precio, quod publica lautum
Heraclea regat seruata pecunia dextra.
Natura instat utile, id est nisi quod sit honestum,
Turpe, magistratus vile quod perdat ob assem,
Ingenio docile, et nata ad praeclara iuuenta.
Ut morum hinc censor castigatorque malorum
Prosiliat, legum et gnarus, iurisque peritus.
Hinc et qui valida Astraeae sua foedera dextra
Asserat in magnis Rhodopeius urbibus Orpheus,
Cogat et in muros lapides qui carmine duros,
Et cythara aërias ad saltus cogat ornos.
Summus honos magnus erat inventoribus olim,
Qui vitam utilibus coluissent artibus artes
Ingenio atque priscos habitus sunt, idque putarunt

Cantilenae huic modos aptauit M. Michael.

Esse deum, humana bona commoda reddere vitæ.
Alma Ceres fruges inuenit, et abdere terræ
Semina mortales, et duro frangere saxo,
Et torrere igni docuit, tum pinsere furno.
Cur etiam pia sacra deæ reboantis Eleusis
Sobria, Triptolemi primum monumenta vetusti
Orgia vitisator Trieteria vidit Iacchus,
Græcia quod didicit pulcherrima dona meraci,
Calcanda ut sit sordida cornularibus uua,
Pinsenda mixta lacu, et limpidissima flumina prælo
Excipienda, et vini condenda in dolia, tum quum
Conseruanda forent, foliis et frondibus, et quod
Pampineis ornanda, et commendanda corollis,
Quid Phlegethontheis iussit dominarier umbris,

Dicere ius, alios absoluere crimine, pœnis
Horrendis rursum pœna sontes addicere manes
Discipulum Iouis eximium Minoa Tonantis.
Iustitia, et melior sanctarum inuentio legum.
Et quod sæua rana sulcauerit æquora pinu
Primus, et instruxit classes Neptunus in alto,
Diuorum in numerum venit, sanctumque senatum.
Iam quibus exequiis, iustisque cadauera terra
Sint et humanda simul, et mœsto condenda sepulchro,
Monstrauit Pluton, hinc atris sceptra sub umbris
Exemplo delata, datum regnumque profundis.
Cætera sunt generis hoc permulta exempla vetustis
Prodita, posteritas quæ mox imitata, disertos
Grammaticos, iurisconsultos, atque poetas,

Eloquio, & plano facundos rhetoras ore
Immortali etiam decorarunt laude, colossis
Sub dio positis, solitis assurgere ~~Aeter~~ Diuis.
Regibus & magnis, quibus à Ioue sceptra Tonante
In terris data sunt, tantum, nomine Accius ausus
Quod ferro cotem secuit tonsoris acuto
Ipse sui simulachra foro suspensa videt.
Aurea Sulpitio consulto iuris, & arte
Dicendi excelso, posita à Cicerone Senatus
Decreto statua est. Quam degeneramus ab ipsis
Moribus insani, qui dum certamus haberi
Cordati, & patriae studiosi, turpiter ausi
Nasuti in vitium & probi descendimus: horum
Exemplis famam & nomen tutemur honestum.

Orbilio Beneventani posuere severo
Signa foro, quamvis medico vix tegula tecto
Hunc ab aqua tuta pluvia defendit, & imbre.
Cuius bis centenis mercetur Daphnida nummis
Gellibus? et viride sudes formare inventa?
Hospitium cuius gratuitum, puerum & Maronem
Donet Asinius? crepet quo buccina clarius aeris.
Altera magna dare doctori pour quotannis
Magna talenta, dabit Nasones atque Catullos.
Sed nemo Calvinus eques sestertia pendit
Quadringenta, ut rhetorices elementa magister
Tradat ~~mox~~ docili post alpha & beta inventa.
At diversa fuit ratio laudata vetustis,
Cui inter prima sibi dixere encomia sumi.

Otia Pieriis concedere pinguia Musis.
Si quis Tuscus eques, si Pollio praedia vati, &
Iusserat grammatico, grande aes, & libera rerum
Omnia; si insignis quis clarior esset & arte,
Municipes ferre sum: donare Quiritum
Iura, & amicitiae foedus coniungere dextris.
Hos fera trahere ad bellum, celebrarier horum
Insigniis se, resque suas gaudere domus,
Et belli, quarumque darit Rhamnusia sorte,
Hos sectarier & colere ac terrestria quondam
Numina, seu pretio ad summa iura frequentes
Protestati invitare atque fovere vocatos.
Mirari nullus quod tempora nostra Marones,
Pectora facundi nec gignat docta Tibulli.

Nunc pro terrarum in certus usque, labores,
Omnia sunt magno venalia, praeter auditos
Doctorum, quaer sunt iure Helicona perosi.
Hic obluncatas vili mercede lacunas,
Aut ferias purgat: sese, ~~alter~~ applicat alter opellis
Immundis patriis coriarius: ille beatum
Rus divesque colit, vel notus praeco per urbem
Venale medio fracta clamore tuvello
Circumfert vero: sunt qui funaria vernunt,
Hic tristam, aut sombrum peregrinus advehit oris,
Ut possint arcere famem & prohibere ruinam
E stomacho rabie, sirutque e faucibus aestum.
Rura paludosis vel circumsepta lacunis
Sunt posita in medio sua praemia pulvere, Musas &

Quos iuvat, et studio est quibus conformare Minervam,
Gorra, Versellum et Montfortia rura Catonis
Donabunt, pluteos cedent et carmina duros.
Esse solet vulgo merx commendatior ea
Quantumvis vilis quae ad nos extera mittit,
At nos Pharrasias merces, quas Itala tellus,
Quas et Cecropiae extrudunt (ut ferunt) Athenae,
~~Fact~~ Fastidimus, et ut aspernas spernimus ultro.
Posse asses centum quos liber arca minervali,
Aut quos persolvant aeraria publica nummos,
Dicent, tolle decem, sed doctor strenuus esto.
Pellisa si non incedas veste, caverna
Horridus in tecta gelida spatiare sub umbra.

Est casa, qua saxis consistit aranea telis,
Hanc habita, esto puer maculosus pellice soli.
Anfrassus exorat numum, qui flectens querelis
Quoslibet in trivio et humeris pendente tabella,
At non barbytus hos, lyra non, testudo nec illa,
Nabla nec ulla movent, da vectigalia quaeso
Saltu immunia, da fauces, sicut palati
Clamando saltu pario lucubrare : moneta
Nulla meis loculis vel nam tinnit in arca,
Nec spes affulget unum mihi times : et infert,
Turpe id servitium, respublica libera cum sit.
Approbat ipsius hoc vultu carcerthes obiisto;
Servire ergo inquis, mercede solvere pingui?
Hoc assentior parte, obmutescatur, at si
passim

Tellure crepat Polyphemi Manus ima,
Cui raucat ad nugas stupidus, cytharamque reuisit,
Moribus et male compositis, Medea truculenta
Cui non presenti sat modat, scopticus idem,
Cui valet in proprio, permultis sterpore solus
Censor, et exactor durus nummusque severus,
Absolutusque tenuisque etiam perstringere nanos,
Hunc conformavit solide addideritque talenta,
Tenuia quot vix amperes sestertia Nani.
Unde fit ad luna quod Duratius inerme
Effundat semper utero imbellemque iuventam.
Quodque gubernator clavum male torqueat amens,
Et scopulo illidat navim illidatque Charybdi. universatque
Tradita dura quibus rerum est provincia, iusta

Premia Gramaticis illustribus atque poetis
Admunditis, et honos rebus et gloria surgat
Artibus insomnis, et opum memoria rerum.

Satyra septima. 57 Ad Theodericum Terhogium.

Cum subit horrenda faedissima pestis imago
Qua deus humanum genus orcidione minatur
Perdere, fulminea dum sevit ab athere dextra,
Montibus et quondam terras oppressit aquarum
Inclusionis, in Deucalion cum coniuge Pyrrha
Frasimina saxorum post tergum iecit in orbem,
Fundo preces, genibusque advolvor pronus ad aras.
Cantilena in pos. tr. modos fecit Merhart. Summe pater rerum, pater optime, maxime Divum,
Cuius ab obtutu nil vasto abstruditur orbe.

Cumq; audis quae mens servi ^invida^ Telama versat,
Cui penes est hominum vitaeq; necisq; potestas,
Iusta sua in terris fuerit indignatio, iusta
In nos ira sua est. Quis enim non impius audet
In caelum iactare manus, et sydera dextra?
Poscere, terrigenum de ritu ad bella Gygantum?
Phoebus ubi Eoos radiis ^videt^ aureus Indos,
Et Tartessiacum cursum defessus Iberum,
Aursus ubi Arctous moderatur plaustra boötes,
Atq; ea, quae multum brumalia frigora sentit,
Zona, Gygantaeo quis non de semine natus
Provocat in se, Numinis accersitq; furorem?
Sive vir intonsus caput ille, aut foemina turpis

Audiat haec, puerum aut puro flore iuventa,
Vertice derasi, et fluxa sub veste prophani.
Auribus ah quoties hausi in sua numina divum
Foeda Typhoëis proferens somnia buccis?
Quid metuunt miseri, et quae periuria tandem?
Altera quaeq; suum resonat vox impia nomen
Sic temere assuescunt, ut nil reputantibus udis
Labantur sine mente (nefas) demvia labris
Lenonum soboles, lenonum in fornice docti.
Plena Lacontino sternuntur pocula luxu
At Noctes atq; dies: stertur damnosa fritillis
Assiduo in pictis sonat alea: iurgia mille,
Mille viri caedes sentire stridente Megaera,

Exultans subditque faces, Lapythumque forma
Ausibus infernis rabie mentemque ministrat.
Qua multi proprios thalamos, tedasque perosi
In mediis condunt alienis ova cuculi.
Quos sua iam horrendis divina potentia poenis
Crudeles veluti suevit punire tyrannos.
Atque opulenta salo demersere regna profundo.
Vastasti Solymos miseranda clade penates,
Propter adulterium. stomachoque agitatus Orestes
Perdidit Aegysthum. voluisti efrundere Troiam
Unius ob furias Paridis, nisi fabula res sit.
Quanta vagi passim? quam foeda licentia stupri
Connubiisque rapit ceu bruta animalia ventres?

Quos vel natura vel prima elementa coherrent.
Quam temere iniusti, et non uno nomine fraudes
Ne mali demeritos prave irretire laborant,
Nec praestant aliis sibi quae praestarier optant.
Comendat mercem et furorem, efrundere qua vult
Mercator, mensura et pondus adulterat aequum.
Odit hic, atque optat mortem, aegrescitque videndo
Successu alterius, quoties felicia rerum
Virum suspectat, opesque, et mentis adultae
Illustres dotes, cum cor arrodit ad imum
Usque indefessum, et vultur praecordia rostro.
Quam multi in charum fingunt opprobria fratrem,
Cuius cum in se laudem, meritumque salubre
Vertere conantur, iam hastam, et sua brachia, demens

Cen. XVI, quondā Comeus: statuit, Oblisceq; nefandi.
Sunt qui praedulces audent pulsare parentes,
Et praecipitare alios, comminisci multa forensi
Iudicio; patriā navē terebrantq; natantē
Fluctibus in mediis, quā demerguntur et ipsi.
Plurima scyphorum ventos sex spirat inanes,
Cum sibi supplodunt, et se mortalia supra
Omnia sustollunt, cristasq; ad sydera iactant.
Infra oēs cū sint mortales, et tamē instant
Irati in triviis bimas, frontemq; retorquent
Retro in tersa typho: via cū praecepta magistri magistri
Candore, et mentis resonent aburna pusillae.
Et tamen hi trasēri pulchrū et barrire decorū
Esse volunt, colophonia si remina iactent,

Absenti et spirent fontes et pondera puri.
Ecce venit lata fratrū qui fronte salutat,
Perdere si sutta hinc latres, moderatq; liquoris
Copia parva foret, diras opus esse novā.
Iste videt tenuē formoso in corpore naevū,
Huberā nō cernens putri confundantis labe
Aedibus in propriis, nares subcrispat odoras.
Si nil detuleris, si castigatori ambus
Differt obliquē in vitiū moresq; lirenter.
Multi et multo, cuidi velut anguis in herba,
Vivis in absente fundunt, qui ladere vera
Dū nesciunt, lacerant huniidi et trasiri, Theonines.
Qualis ubi armatus latet insidiator iniquis

Post cavosa loca, quà persit abire viator,
Cui crepit intranti; tale est pater optime rerum
Monstrum sensus hic, et inertia pondera terrae.
Nempe lenō pilū, aut vafrum proxsima dona,
Ilicet exclamant vindictā, et verea celo
Committunt prorsū immemores, quod miseris omni
Vindicta pater est animo tibi firme volunti.
Ita ferus atq canis, dilectis qui, aut fuste viator
Praeverat, rumus latrans erupit, et ori
Involat in ~~morsu~~ calces morsu, cingens et prehendit.
Vidimus iniustis a iudice sortibus aequas
Confundi trutinas! famulos mercede diurna
Fraudari ~~quo~~ pretium et alios no solvere iustum
Pro parto sudore, at ludere turpiter ausos.
Fenerat aes, certos lapsus premit alter amico,
Ipsu ut compilet: nec ad necnovam, Omnis
Ut mos, rerum omnes ~~quo~~ fervus quo corripit in horas.
Ipse ego rinsor ubi dentato carmine tator;
Carmine, sed facto sub nomine: verbero terram,
Supplodoq pedes, seu torva leaena cubili
Cu fremit, aratos cortatq refringere clathros.
Imorar no su fateor sine crimine vitae,
Iudicior tamen, in mores si clepsidra nostros
Et fatuā ludant cū libertate salivā,
Si moderus fontes; digito michi candidus una
Commonstret digito aut tibia et duellar annus,

Hunc odi infeste: quin si obvius ore benigno
Faustum fausque ~~ac~~ mihi ac ridenti fronte precetur,
Praeterea huic simulachra velut Timonia, nolo
Reddere, verba supercilio, sic fimbrius, unque
Cantharus e stello mea cornua natus, & immo
Stercore, natus humilis, satque semper asaso.
Opto simul, cum nil solida mihi pectore sinse
Insideat, simul ipsa fiet mihi curta supellex,
Tiresias solus sapiat unus caecus in umbris.
Plasma tum & fragilis conflata fidelia cum sim,
Invidia, atque odio intimo marundus, inerse.
Cum mihi desunt firmae ad certamina vires
Vindicta, immotus peris et pessundetur, orcu

Visco, & insanum valeat qui plurima nostris
Addere implero laribus, pinguique culina
Ixionis radiis pendere rotarum
Aut vastum ~~Aetli~~ Aeolida sus tectis advolvere saxum,
Me miserum, dixi*mus* sed rapa foedior omni
Ni placeo: cur fit, quod fronte attollere nolo,
Et te compellare patre, ipse ore propalo
Despicer haud merear. Liquidum si infundere lippis
Occipias oculis oleum, nostrisque mederi
Vulneribus bonitate tua, quia sueveris uti,
Efficiar Lynceus, & pisce integrior omni.
Id erit, admotis ~~man~~ manibus cur flectar aratro
Post tergum rapiet, aut immunda catella revertar

Ad vomitu rursus pluto ventrisq saburra
Acer sus in tetra retorna immersar abyssu.
Et vos o caras hominu calestia mentes
Oblitas, prono qui tanq animalia vultu
Bruta solu tenens animis spectatis inanes,
Quousq iuvat canis vestu impallescere curis.
Quousq superba Acherontis fastidia diris
Effusa pulenti stomachi revomere lamina,
Immemores, qua tetra fames plusquam illa Sabati
Vexavit gemis humanu miserabile nuper.
Qua super invalunt diris Mars mille salubris
Armatus, avu miserosq hominu depascitur artus.
Aut quas atra fames fato subtraxit acerbo

Reliquias, nec crudeli Mars ense peremit,
Quas nec terribilis Stygiis denuncit Enyo
Faucibus, has Phlegetonteis offusa tenebris
Pestis flama rapit, rapidi seu fulminis ictu,
Afflatuq gravi torrentis cuncta procellæ.
O tandem prohibeto animas tristemq ruina
Christe tui generis, stomachu super impia funde
Regna profanantu tua nomina sancta Tonantis
Cui nec te, nomenue tuu, nouere, patremue,
Aber parcat odiis gente infestare priore
Immersa bellisq tuo. sat grandinis in nos
Et nimis effus ex dextra, iaculatus ab axe rubenti.
Supplice poscento tua numina carmine pubem
Exaudi, satis in terras tua dira potenti

R

28

Fulmina iussisti dextra commotis: atrocem
Aufer litem haud mortalibus.

Satyra octaua 58 Ad Henricum Sylvium Amstelreda-
mensem. Sylui, Henrice

Pessima sunt Laurae, atro et carbone notanda,
Infantum animos qui prima aetate tenellos,
Cum vixdum teneant tallare [illegible], parentes.
Et nihil offendunt quae dictu faeda loquuntur,
Qualia scortorum soboles non lubrica lustris,
Aer tonat obscaene damnata licentia Florae,
Excipiunt risu non intellecta imitatam
Prolem verba patrum, et velut ingeniosus, et acri
Ingenio qui polleat, exhibitur, instituta,
Reddere si nouis [illegible] facundus easdem,
Arripito ingeniose puer, liuata placenta.
Ere vocat charos ad fercula opima sodales
Narcissus, recubantque thoris discumbere iussi,
Unus et alter ibi rator Jouis iuit in orbe,
Carminibus resonant plena atria, qualia chordis
Phemius Alcinoi cecinit [illegible] olim,
Aut Sybaris mollis, reboant resonant conuiuia [illegible]
Impuris, aut, Alexandrinis roginta mensis,
Assidet auritus [illegible] splendescens [illegible] bullis
Imbibit (ut dociles prima est aetas ea) discit
Pudida, quae teneras cantu instillantur in aures,
Verba, Terentius non desustata cynaedis.
Ante quod Aegysthus, quod Messalina patrarit
Quam quid ab aethereo numine proruperit axe,

27

Effari fallet, quodq(ue) insusurravit in aures
Gradiuus veneri nodis deprensus adulter.
Filia sua dorinis deformis adultera coram,
Quid no(n) audebit simulatq(ue) evaserit adulta.
Plurima sunt quibus à teneris corrupit aetas.
Lectica invehitur puer aegr(o), in muria splendet
Deliciis nervi mentisq(ue) et corporis artes
Frangunt(ur). nodu primu(m) exprimit alpha diserte,
Coccu(m), ostrumq(ue) tenet, poscit conchilia, poscit
Praetexta, et quamq(ue) Eoi vellera Seres
Ad nos transmittunt, in palmas inter erasq(ue),
Nutrimi pendet. si nulli popescerit asses,
a Nil renuere audent, si perstrepit alea cornea,
Xc Corporibus velut umbra; audit per[illegible] sana. Ergo.
b Si persuraatur, praesens spectator adstat,
d Et cythara et strepitu choreaeu(m), et carmina multo
Membra pedesq(ue) movet plausu, risuq(ue) parentu(m).
Non semel atq(ue) iteru(m) hac, sed consuetudine multa
In natura abeunt, haerentq(ue) tenacius olim
Cui, quibus est candor primus, simplexq(ue), colores,
Lanam imbuimus, qua testa recente salina.
Talia si praesens Alphondi filius olim
Spectasset Cynicus, ne caederet ora bacillo,
Cum doceant ysthar nodoso stulta parentu(m),
Paulatim his vitiis nutrix adolescere magnus
Incipit ac vitiis, et ac solvitur in omne
Et scelus et Venerum contemptu, et nulla mente E

Contemnunt, nullis valeas retinere lupatis
Indomitos laxis currentes aequore frenis.

Cavil.
Modos fere
Convenus A...
monstrantur.
quos du(m) do-
cet, quorumque
nos. moritur.

Perdita mens in qua nulla est reverentia Iesu,
Nullus amor casti vel religionis inhaeret,
Quid non designat, quid perpetrare recusat?
Cuius agunt patrios materna caede penates.
Cuius Neoptolemi sacratas sanguine Phoebi
Incestare aras Lemni male sanus Orestem,
Corrupta infandis exempla domestica matris
Praecipitem furiis saevis egere superbum,
Audacem immane, contra inter omnia divis
Instare malis: eductus enim inter adulteros
Dum pater ad Troiam ferro populatur, et ignis
Arma virosque Mycenaeus dux magnus Atrides,
Prima rudimenta imbiberat matrisque fallacia.
At non Penelopes castae talis fuit usque
Telemachus, tenera licet incunabula vita
Infesse nobilium duxit, turbatque procorum
Casta libidinibus domus mancipata manebat.
Non cythara cantu reboabant omnia molli
Multa nocte: puer non et intermixtus iners
Ad scorta affectabat iter: non pocula multa
Cottabasin in luce magno clamore sonabant.
Ipsa retexebat, quae sedula texerat horis,
Penelope tela media de nocte, diurnis.
Porro ante, quod Telemachus, sublimia fuso
Volvere, nec matris discedere nutibus usquam:

Vna verecundo fauebat & altera lana
Ore, habituq; humili virgo, tu summa nutrix
Praebat annis tremulis curua Euryclia laertis.
Interiora domus, ipsumq; cubile molossus,
Quem catulum quondam nutriuerat acer Vlysses,
Bis denas adeo ante hyemes, quam Pergama classe
Dulichia peteret pelago iactatus Atrides,
Asseruabat, herum rediens qui primus in vrbem
Agnouit, capiti simul auribus oscula fixit.
Qua pueris assem paruis porrentibus, iisde
Post nisi donaris vltro, aut repetitus adultis,
Herbescit quando prima lanugine pubes,
Insidias locatis & garis mille locabit,

Si nequeat vi, aut arte seras reserare (aperire) parentum,
Incipit iniustis populo reserare crumenas,
Insiditq; vias, qua iter est facturus inermis,
Mercibus, atq; auro sarto mercator onustus,
Hunc spoliat, fretisq; leuat rasisque Zonas:
Aut quo Diuorum delubra domosq; prophanas
Diripiat, media surgit de nocte silenti.
Quaerite crudele, scelerati tollite fure
Transuersum in lignum vicinia ~~tota~~ ~~cert~~ remisit.
Effitus hic tristis corrupta elementa fatigat.
Quanto praestiterat in meniute aetate pusillos
Tradere formandos abiecta in veste Catoni.
Et tenui victu Orbilio, Arimane seuero!

Talia quam in tabula deformia scribere rasa,
Non culpanda aetas, verum indulgentia patrum
Laxa nimis, quae isthaec teneris ingesserit annis.
Non haec Socraticae docuissent carmina chartae,
Nec Academia, nec Stoa, ipsumve Lyceum.
In quibus, utile quid, quid turpe, et quid sit honestum,
Percipitur, quibus et metis, quo limite rectum
Consistat, finis quos et spectare beatae
Conveniat vitae, ceu littera Pythagorea
Quid moneat, et quis sit progressus? et quid omissi
Cuiusque est laudi? haec sunt perdiscenda iuventae,
Haec essent rudibus primum implantanda palatis,
Et monstrare grues sublimibus aëre pennis,

Ut rectum cursum teneant, non turbine venti
Illuc distrahantur, et hinc, prensare lapillos
Extremis duros pedibus, rectamque tenere
Cum clangore viam, nec ab ordine flectere cursum.
Audit et inspectat tecti intra limina rixas,
Praelia discordes inter se agitare parentes,
Parvulus, hos vitium paulatim imitabitur inter
Aequales, positis quoties contendere talis
Incipit, extrema aut nuci difflabitur ora
In medio pendens ligula, hic si fallitur arte,
In rapit, inque lites, mora nulla, volare capillos
Certatim inter se et manibus raptare cruentis.
Doctus ad hinc pugnare modum, maiora paratur 10

Armatus ferro medio ad certamina, donec
Alea inustatur vino damnosa iuventus
Immodico, tanquam si oleum propinquo camino
Affundas, quid non committet caedibus, aut quo
Non scelere animum Catilina? assistare parentes
Verberibus ~~sacros~~ sanctos pugnis, pulsare magistros
Audet, et implent inventis stamina fato
Talis, in interitum cum caede et sanguine tristem
Pro meritis ruit, et Stygio demittitur Orco.
14 Castus adito domum, Divos colit, inde magistros:
Hinc puer et qui te colito gignere parentes.

Satyra nona. 59

Omnibus unus inest ferme hic mortalibus error,
Ut tanquam in tenebris caeci titubantia iactent
Huc illuc dubio amentes vestigia motu;
Et mala pro pulchris veri sub imagine et umbra
Mirentur, persuadent et dulcissima credunt,
Suffacit animum vitiis palpentur adultis,
Simia ut catulos ardenti et ~~cercopith~~ cercopithecus.
Impultrix natura parens, affectibus ubi hos
Insita addidit, fontis velut unda ad cornua caros
Effundit sitis atra, famesque ad cruda furentes
Viscera, et ad stergen mortalia pectora sana.
Sed quidquid vitii est, istud dinoscere parvi
Ingenio nequeunt, sapiens nisi sit cordatus.
Hic solus callet quantum a ratione lupinus
Differat, et sana discernere mente peritus.
Mysorum atque Phrygum hic distinxerit ordine fines, 32

Utile nam quid sit fors novimus; ac quid sit honestu(m),
Cui tenet & pulchru(m), notus est recto quisq(ue) sequenti.
Dic mihi qui meta transcenderit obsecro tandem
Indicet hic. citius sambucam stultus inepto
Aptaris lyra, fidibus & sonabit asellus.
Insudat sacris dives Lucullus, & auro
Immoritur Crassus, nimium si sorde maligna
Defraudet propriu(m), nec olus sibi compararet edum,
Nec bona maxima, pueris gutture bene collocat, atro
Vivere contentus pane hesterno undiq(ue) rese
Muribus, & mensa tenui sive instructa salillo est.
Hic gaudet dici frugi & moderatus haberi.
Si tenue possis brevi sancte impendier assem,
Tollere de magno quidq(ue) vencabit acervo.

Hortetur, ut melius vestitus prodeat, ut mos
Patrius, & regio, locus aut expostulat: ehen
Sepa sonas, censu ne fas violare paratum: at
Frugale appellat vita ipse et vivere parco.
Malle perire fame medius mercator in hortis
Hesperidu(m) dives, summi in discrimine diri
Frigoris atq(ue) aestus patiens brumalibus horis,
Solibus & medius mali, & infeliciter alto
Tactus pelago, ut fracta rate naufragus undis
Eiectus teneat vix littus, quam lare tutus
Lysantio adificare foru(m), quam vivere dulce &
Suaviq(ue) ac melius, frugi hic se iactat ineptus
At nomen sane clamore accusat avari.

Quidius et fulvos congessit mille philippos,
Non satis est totidē nisi conflato addat acervo,
Sed quando ad summū nō plena rebullit aluta,
Surge puer, clamat media de nocte, rudentes
Audio nauticorum abrumpi glaciale per aequor,
Aut ubi velivolis circumfluit Hadria portum,
Currendū est, magni spes lucri affulget hianti.
Dū fertur tumidis audax mercator in undis,
Heu nimiū stulti caelo confisus et aurae,
Horribili effertur Boreas Aquilonis ab afflatu
Cū fremitu antennae strident, clavo〈q〉 repulso
Sparguntur in pelagus cū velis malus, et altum.
Divorū iā implorat opem, cū mille carina
Dissilit in partes, iacet hic mercator, opes〈q〉.

Securus vitā acturus, si vivere quadra
Cepisset infida partis contentus ~~honeste~~ honeste!
Fictio non tentat latū mare pauper, egens〈q〉
vulgō habitus, dives tamē auri, atq〈ue〉 aeris abundans,
Et nō utitur, ille, foro sed, defodit alto.
Sed dū decepta custodis servat prosicimina, folle
Obstringit〈q〉 gula cum dormit, ne quid ut holo
Forte cumina amittat, defossa pecunia fraude
Eripitur Strophyli, fidei commodisse funo,
Credita Sylvano, frustra lucul〈q〉 reposta.
Contrā, hanc dū fugit stultus evitare Charybdim,
Christius in Scylla cecidit Gaudanus aerari
Ingera quī centū, congerit〈q〉 turbas equestrium,

Noluit insanus nec dives avarus haberi,
Sed lepidus, quare in nebulones liber hiantes
Et comes fuit, & ingenium admirarier ultro
Cum nerant solum, & verbis laudare disertis
Illius et Junonis aue assuevere puellae,
Corporum formis omne, & quos dedit alea pernox.
His in nocte epulas celebrare nepotibus, atque
Seria deiector Bacchus miscere, iocosque.
Symbola largiri, perscrutari vesper diurnis
Continuare horas nocturnas, donec asellis
Paulatim absumptis, annis miser obsitus, atque
Deformis pannis, dira fame & orbita circum
Emendicaret semper seu naufragus assem.
Ut trita arriperet, tegeret qua nuda caverna
Membra male horridulus rigidos & corporis artus.
Cumque caleret hiemi nudos sub aetheris axe,
Fornicibus murorum instratus stramine duro
Dormiret tandem brumalibus algidus horis.
Huic percontanti si quis foret, unde senecta
Tam misera, et tanta tam re ac fabre inuenta,
Ne male praeter spem ratio subducta fefellit.
Cuius me victum miserum iurasset aruspex
Tam multas infert, quod si mihi vaticinatus
Tiresias, magnusue foret Thymbraeus Apollo,
Dixissem male sanus abi, & purgato cerebrum
Dicto una anticyra.
Ut cari medium cursu retinemus & intra
Extremas vitae numeros constringere metas

Assidue assuescimus, et semper nisi laeva sequamur,
Quam sua virtutis nunc sequantur honestum.
Iam redeo ad iuvenem studiis et Apolline dignum,
Iamque olim qui te promittat grandia de se,
Sed servare modum si assuescat, et neque tempus
Ullum intermittat studiis, neque carpere somnum
Curet, et infelix nolit servarier, quid
Speculari hinc speres, nisi dira, alarumque phrenesin,
Aut soles raros, exiguum sanguine corpus.
Ergo ego diu immodicos saevus prohibere labores
Incipio, contra Cumanum mitteris asellum
Impero: nam modum est longos quod duret in annos,
Quodque suo pulchrum est modulo, et laudabile iuxta
Te perspicari voto solvimus, et nec inundo
Assiduis tremulis dulci immoriare Lyaeo
Membrorum nervis, nec continues et in horas
Vinosus crapulam, tremula hoc celeresque senecta
Accersit, sequuntur lues lethargia, magnum et
Morborum Oceanum secum attrahit et vitiorum.
Interea et multa divini numinis iram,
Qua tibi conscissis, turba, effrenamque malorum,
Nosce fluentis aquae, ut servit in aere plenus
Aeolus et ventis et follibus: ergo severus
Stoicus esse tibi, latiumve abstemius edo
Fontanum mandem. Sed ne magis toto
Exhilarent animo, nec suttor tollat una.
Aut rigidas undis poenas recalcitrus olim,
Ut simul incipiant lambis soris aut Saturno. 96

Extrema est vitium deformi lunae vultu.
Et dere assessu, rapisque, et lacte Philippos
Cuius quaesita, cum sit filia nubilis annis
Rusticus, hanc auro mulcto reddidit et ostro,
Ut non diversas ullum discrimine afferrem
Inter et urbanam, plaust, insunt, mundicias, ne
Obsita conveniat pannis in nuere sequente
In mercatum, ubi se vomu protulerat cum
Cum lacte, atque ovis, vultu spectanda decoro,
Hicne tibi melius suadet, quaeso, an Menedemus,
Cum male vestito et pannoso mille quotannis
Proveniunt, qui se nimio morosus avaro
Maceret, esuriens et pane vivebat atro?
Cui ferat in partes et mille exhausta cumimum?

Hinc adere omnes et sancti, et sacrata cominus.
Ille vomit populi levis et mora fabula vulgi,
Cum certos ultra nodos extenderit alas.
Transcendit numeros vesti malesanus utorque,
Et non in tritura exanime leviter differt, at sic
Candl. Vivere vis recte, sancteque animosa iuventus,
Motes Mirsi: Disce intra rerum certos consistere fines.
Pt. Hos quicunque superat, virtutis imagine fallit.

In luxum et insana instituta nostri temporis
Satyra decima. 60

Si poteris tenui dulcis crimina salvo
Vivere et Archaicis, sine lecto accumbere mensis,
Addictis nulli mecum cenabis Herille.

Quas epulas, vel quos missus, quae fercula porro,
Desine sollicitus recitare, apponere curet.
Lauta parum multis, sed doctis salsa palatis
Hic tibi Socratici ponent bellaria coenae,
Hic nec Athenaei deerit constructa sophistum
Oppipare, ambrosia dulcis massae mensa decorum:
Ut nec Aristippus suavis ratus; atque tyrannus
Viderit, melius quondam cenaverit victa.
Utile quicquid enim rebus, deceat quid, idemque
Quid sit honestum etiam dicendum examine iusto
Pensandum est trutina, melius num Crantor, anne
An Chrysippum de recto sentit et aequo, an
b Ipsius vates immitis Achillis ab ira
a Qui belli Iliaci crudelia exordia duxit,

Democritus sit potior sententia, mundos
Et innumeros sui fingere usque atomosque rotari:
Quattuor inde elementa modis concrescere miris:
An qui principio caelum terramque polumque,
Ipsum adeo fabricasse deum, atque animalia cuncta.
Quid referant vates, quid dia poemata verum
In lucem ediderint, tectisque unde imber, et ignes
Fulminis, caeli fragor gravis atque pruina.
Multaque praeterea, quorum enumerare molestum
Usque foret scribi, mensa hic condire licebit.
Quis ausis Sybarim dapibus contemnere, luxu
Gnathius spartam vel messibus ambitiosam.
Quisque Syracosiam noles proponere mensam.
Quae instrumenta gulae, quas delicias Siculas 38

His tandē anteferas? quā vita Abrahamis inerte?
Mensa deo sacra est, sacra cōvivia mensae
Ad fratres & amicitiā, foedusq, fidemq
Praestandā hoc facto celebrantur. Symbola victus communis
Perpetuo et iucunda dicant coalescere rebus.
Unde ~~et~~ etiā Latio est inventū nomen honestū
Quā Graeci mathes, a potu Iudaeis indita vox est.
Cottabasi ~~relaudat~~ sonat ubi inter pocula pelvis
Ad strepitū, cantū lyrae, cytharaeq sonorae.
At nisi par potare pari, & spumantia labro
Pocula desiccare paratis ad certa venires,
Lata lesse forte mensa expulsoris, eadem.
Carminis & cantus rudis, ignarusq Camenae
Ad laurū & veneris cantasses carmina fronde.

Hac docta parte perseverabantur Athenae,
Cunctaq eius iuxta servabat Graecia morem.
Cum gradibus crevere suis crateres: Hygiea
Primus erat tristes qui abstersit pectore curas:
Deinde voluptati & veneri voluere secundū
Esse sacrum: hinc dubii mox tertia pocula somni.
Ultima praebebat nō sana iniuria mente.
Hinc Asiae luxus, hinc Lydius ortus, Ioniaeq,
Umbrorum hinc atra ingluvies, quia Scythae sanguis, &
Diluvio totū horrendo demerserit orbem.
Tantaleis voluitq vadis Phlegethontis in imo.
Ausoniā primum hoc vesana licentia ventris
Ingluviē invasit, paulatim & perdidit urbē
Romanā, peperitq malū sanabile nulli. 39

Cantil. modi Conradi

Non unquam maior grassata est prodiga rerum
Luxuries, nostra quam tempestate palatis
Ambitiosa magis quaesito instructa parati.
Ecce Midas dubia instaurat comma cena
Terge situm trabibus, nitidas mihi redde columnas,
Verre solum, exclamat, mulos, & ab aequore flutas
Italico mercare mihi, asparagos, & asellos,
Ostrea, murenas, boreali ex aequore conchas.
Et quo rarior est piscis, quo remotior oris
Germanis, multo hoc nobis est gratior. & quo
Est pretii pluris, tanto arbitrare culinae
Convenisse magis nostrae, et vel cetera desint,
Curre Dromo in Goiras, quantum potes cito, nigrinas,
Perdices, leporesque, & quarum ea prata ferarum
Sunt fecunda, para: virides spolientur & horti
Cultura, Eois & quicquid mittit ab oris
Indus, Arabsque, aduerre, & nulla tragemata desint.
Quaeritur Aesopus, vel Apitius archimagirus
Ingenio luxu mirus fabricator ad omne,
Cum docte hortorum bona condimenta legat, quae
Detineant proceresque Itala, Drusique palatum.
Hoc pacto instruimus cenas, has turba nepotum
Convolat ad mensas ac si cosente camina
In toto ventre longa fame pasceret annum.
Exiguis primum pateris contenditur, inde
Paulatim gradibus maioribus itur in orbem,
Descendunt hypaten a nete audacter ad imam:
Donec ad extremum arripiant insontia Thraci 14

Pocula plena mero, Scythico de more, phalerno
Siccare bono Genio, patrioq Lyeo.
Quod si consilium est discedere nocte silenti,
Obiiciunt foribus vectem, atq repagula clausis.
Hic urget rixas, alius certamina quarit,
Prosilit ad pugnas ille, horrendumq minatur.
Commouit hic rustis circa omnia guttura crudis,
Aut onerat ~~e~~ sella lapsus femoralia praeceps
Pondere ventriculi, et ad calces defluat uuas.
Interea reboant, hac sunt commercia, sume
Qua tibi Christe placent pris o sapientia summi.
Ipse Solon sanxit deprahensus ut ebrius atra
Morte daret ~~princeps~~ poenas lucretq piacula princeps.
Hinc etia a corbo castis q repelli ab aris
Et Veneris ventres, his qui decreta, sacratas
Pontificumq dedit leges, nec idoneus illis
Muneribus caput infoelix dicetur; at o nunc
Luxus ubi maior, vel crapula maior ubiq
Terrarum fuerit, atq ~~int~~ hos inter culmina vero
Cuiq apices, et summa tenent, et pondera latis
Contorquent humeris, quos publica cura fatigat.
Cuiq magistratq moderantur munia, corobro
Mane domum propera sanus bene, et officium pes
Mens faciateq simul, cephalalgia nulla sequatur
Umbra velut, calices, cana inrodita, paroq
Salsa fuit, veneris si nulla impura libido
Sit cantata ioris, ludoq bicentius. at nos

Progenuit natura parens ad honesta, deusque,
At ludos, studium ingenio rectum, atque severum.
Sed tamen, ut somno, reliquisque quietibus uti his
Fas, licitumque datur: cum tempus poscit, et hora
Ridendum ingenue est, tum ludendumque facete.
Et veluti pueris concedimus otia parvis
Tempore sed moderata suo, nec ab officio usquam
Discedant rictum diri terrore flagelli.
Ita si omnino nobis decet omnia iocari,
Ingeniosus, et urbanus, risusque facetus,
Salsus vero iocus et comedia: qualibus omnes
Socraticaeque patent chartae. atqui licet addere rebus
Natura obscenis verba impura, atque pudicas
Quae laedunt aures temere, id discrimine nullo
Indignum est homine, haud secus ac si publicitus quis
In medio et media foro spectante corona
Nudus circumfusa astaret scorta cynaedus.
Ecce aut impurus sedet inter pocula miles,
Nec crepat arma, sonat nec classica, castra, tubasve,
Sed Mavortis adulterium, venerisque nefandum,
Et qui Pasiphae bruta acta libidine furto
Sor Minotauri subiecerit. et nihil ista
Cordati ac sani sapiunt, sed olentia Lethen
Tartarea: atque imo in buccas Acheronte refusa
Immane o, Christoque preces, totidemque fenoris
Flare ore, atque eodem ore Acherontaeae palude.
Iam Stygios vultus, oculos si cernere possent
In speculo versos, si purpureumque ruborem,

Verba, sonosq; truces, tremulo lallata palato,
Obliquu incessu, labentia lumina, nares
Cu rubris naris, violenta ad bella lacertos,
Quos velutiq; immunda luto et volvuntur in alto,
An non per Gorgoneae spectarunt ora Medusae?
Cuius ad aspectu in lapides & saxa feruntur
Vertisse homines, & inertia pondera factos,
Prodigiosius hoc nullo est, venus ebria luxu
Certat quando vino, atq; ad ~~[illegible]~~ sydera pocula iactat
Illiditq; humi, & conspergit pinta liquore:
Cu Cleopatra gula certat in certamine amante,
Cum sua sinta queat si millia, aceoq; linentos
~~Luxu~~ Luxuriosa vorago una consumere caena.
Id homines innumeras nostra hanc spectare cohortes

Aetate, licuit, quoties fatente maritos
Perfusos totis sera de nocte requisiunt.
Tum captat rixas mulier truculenta, luto si
Sit ebriore, furit stimulata libidinis aestu.
Et ea, nodosa medicinis sit tuta podagra
Natura, amisit, si per luxu qua robora
Insluuntq; mala tentatur inde podagra.
Cu certare viris vino hos aequare laboret.
Vnde pudicitiae tot damna oblata puella.
Ad summum, ebrietas nullo discrimine formas
Destruit, florem aetatis corrumpit, amaenaq;
Florentis rubris elementi in corpore vultus:
Accersit tristem, praematuramq; senectam:

Membrorum tremulos artus, oculosque fluentes,
Nascitur hinc rigidis cum ira, apoplexia neruis;
Pallor in ore, et hebes vox, ignauis ardor ocellis;
Et grauis in stomacho, et corruptus anhelitus: oris
Fetor, amica sui quo offendit adusque mariti:
Cum turbatum agitant insomnia dira cerebrum!
Et vno ille videt duo, vel vertigine sursum
Cuncta putat vigilans misceri atque deorsum;
Aut terram ruere, ac coelos, aliudque redire
Denuo et mare chaos, clara tenebrescere luce.
Denique tot mortes, quot ferre nulla virtute
Vix ferunt rapimur, violento accensa calore
Aduenit, assiduo si aliquot perduret in annos,
Praecipue a teneris si mox indoluerit ipsum

Dolorem antidoto prorsus ~~in~~sanabile nullo.
Hoc clari occubuere viri, quos praelia nulla
Perdomuere nec hostiles strauere phalanges,
Ante triumphales liber tamen egit habenas.
Pertulit hybernos Scythas in montibus audax
Ille inuictus Asiae dominator, quem nulla pruina
Pellibus instratum castrensibus arma Darii
Non fregere, nec immanis valida Bessi,
Fudit cum vinum, vicitque, insana libido
Perdendi in multas bona massica pocula noctes.
Hoc iucunda famis stratum insultasset amicis.
Mox quantos fudit fluctus, quantosque ciebat
Turbantes fluctus, postque odorunt omnia

44

Insluimus Verres, dum in sua viscera ferrum
Verterat, obstiterat proterui nisi Gnaua iuuentus.
Cuius vel ingeniis sublimior esse vel armis
Te Aureni potuit? qui urbes, atque arua tremiscunt
Itala cuncti moli, ac Vilotua regna
Terruerit? magnumque tenebas solis ad ortum
Imperium? fregit tamen ipsa Astoris hoc te.
Eminus absentio dum crudus pocula siccat,
Occidit infelix vates arthricide, quo non
Calliopeia suo voluit preclarior poeta,
Et bacchus semel atque iterum ex Heliconie Caballus.
Fauces fiera vite, sed plana vmoris hirudo
Lingunt, humidaque petit, vel aquae delapsa profunda
Sanguisuba; at potor vastaque voragine gurges
Et sic quaelibet exhauriantur et charini
Perluuio dein descendi, in vndique vinis
Defluat in mersa vomitus, pleniusque lacunis
Semieversa mero, permistaque frusta sacharos
Corrisent naris. sed ubi sonat improba vox hac,
Et facta factu vomitu certare caninu,
Ebrietati ubi honos, et persevarauer esset
Ventris ibi quantus furor est, et barbiti ruina!
Perjuries Cereris sunera opprobria fama.
Potores dupliciter per leges Potaris ergo
Supplicio Mytilenaeus consolut arcere
Multandos, quod si ista oculis praesentibus, atque
Auribus arbiter hauriret, tripodesque colare
In medio, claras alos ductare camelos,

45

Exclamaret, io, quanta vos seu barbara mores
Teutonum invexit mente crudelis in orbem?
Non equidem miror Pharias vel inundasse procellas,
Assyriam piceo vel defluxisse palude,
Verum Acherontaeis manasse ex amnibus: inde
Germanum Stygiis populum aspersisse lacunis.
Corpora mortales in mille pericula caeci
Mittitis, et celeri cur accersire secura
Vos iuvat, aut vita brevis accelerare sepulchrum?
Vivacis cursu cum volvat tempora Parca?
Cur libet horrendos vultus oculosque Megaerae
Videre? et Nirei sponte immutare figura,
Milleque morborum in vos vertere nomina? larvas
Per somnum spectare brevi? atque agitarier umbris
Praecipites placet aeternis inhiare flagellis
Eumenidas furias tenebroso in carcere mersas?
Nautea, potus ubi, rabies et Plutonis olethrum?
Nulla quies, crassas volitant simulachra per umbras,
Accubat hic [illegible] lateris Harpyia Celeno,
Pallor, et ora rubens Gorgon, tristisque Megaera.
Has Mytilenaeus specula si exclamet ab alta,
Deminor, si Sardanapalus superstes eandem
Audiret insanus vocem: bibe, inde iuventus,
Caetera nullius pretii, sint multa reliqui.
Cum potius pranderet olus, mentemque inter
Erraret nauseas, tristia contemnis, et cruda
Et cyprica bibulus coena gauderet Zanthi.
Desine, materia, si desit, quaerit Olaus,

Post gallicantum tecto se proripit, atque
Phoebus equis oriens nondum afflaverit anhelis,
Surge puer, clamat, rape cantharum, et quod fert altum
Vulcanus purgarit emas mihi: sume lucernam:
Vicinus dubia, decima me invitat in hora
Ad mensam, cui relligio est fere sumere negare.
Cerulea sunt illi, sunt dolia iusta rubelli,
Cuius libet crisso seu seu flumine guttur
Colluere. Ut ventum est, cumulantur pocula sancti
Damonis, et Jonis, ad postremum postquam omnis urget,
Labitur e mensa, ventre exonerare saburra
Subductus miser hic fracta testudine, e sella
Ipso paru prudens in stercora sidit. Clamat
Pubetenus, frustra exclamat, succurrite lapso

Vicini, miserum coeno auferte barathro
Demersum, trepidi vicini accurrite toto.
Tanto clara domum sic personat undique clamor,
In matutinum tempus misterius, clerus
Haesit iners quem fors tanto servavit Apollo.
Nunc etiam toto videtur fabula pago. Ut
Cum placita ad lunam ferias ingressus iniquas
Fractus forte gravius pure de nocte mercaro
Corpore dependens toto, caput, os, pedes,
Confusus, vequid exclamans utroque pependit,
Forte manus misero populares, forte carenti
Auxilium, insimulans incendia multa, cruentos
Latronum gladios, vicini accurrite, serias

47

Propulsare minas, insulto prohibere serues.
Pocula servus potare Athesina malim,
Crotia quam capitis sit cui discrimine, vel sit
Sub cultro ad proprios madidus remeare penates.
In caput effusus fluvio sit submersus alto
Ebrius, ille levi cymba obveniente biremi
Inter squamosos miseri vita efflat asellos.
Despicit officium muneris, nec idoneus illis
Muneribus Musas sperunt, nisi pocula cymbia noctes
Format atque dies de quo loquor. Oenophorum si
Expletum fuerit, non ille gravabitur oras
In Tartessiacas per frigora dura, per imbres
Currere, vina tamen ne dulcia forsan arescant.
In tenui nullus dolor est sine vimine mensa,

Cui caret arte, fraudisque vide cui cura lar est sit,
Quanta fuit Curii et Serrani fama secuta,
Imperio in magno tenues parvoque potentes,
Maximus arguitur qui Pyrrhum fuderit, auro
Tentatus totiens, vix toto hauriret Decembri
Diluti solitus vini latiosque triente.
Et Cynicum longe vixisse suavius, atque
Tullius arbitror, qui nil possederit et quem
Viria aqua tenuis modo delectaret Athenis,
Qua qui per Persas armis penetravit ad Indos,
Pellaeum, tot mortiferis ad fata vinctis
~~Portractum~~ , medio biberit qui toxica Baccho,
Ille sedens sella qui persula tegit, et umbra,

Cui sic Alexandrum peram suspensus et ollam,
Unde cibum, et vilis deprompsit edulia victus.
Hic dum sectatur mundos, dum diffluit inter
Marcellinus Cellaos luxu proceres, et fercula sustat
Terrentum, variis inibide condita paratum,
Incautus percepit in viscera mida venenum
Accipit, et miserum non posse pericula nuda
Regali nuper depellere cortice raptos.
Occubat Assyrius ductor iam nocte sopitus
Altius ebrietate somnum, immortuusque meracum,
Foemina rapuit, osque manu truncatus Judith.
Ille iaceret saltem modica tumulatus in urna,
Qui vita prudens abstemius esset, et hora
Fatalem ac portum veniret numore secunda.

In corruptos iudices et corruptores iudicum
Satyra undecima. 61

Herus. Ecquone loculi pistrino dicite servo
Fur immerito clamas suspitius? Flagella
Mille meres, pati potius, mersusque barathro.
Servus. Nil commissum, nec hodie fercula surripui
Quippiam, miserum etsi me fortuna malisua
Had mancipium dederit. Herus. dum sectare proinde
Contendis sortem servi vel sorte dolose,
Inservio ex vestro quae servi tu metiris iniquo,
Si nil commeritus Davus foret, aspera numquam
Iurgia, sed summum pretium a praetore referret.

Pilea vindicta, haud inventa tergora noxæ.
Non scelus audiret, ne verbero fures, trifurcæ,
Ulmee, ferritriba, haud vel hiantis pabula corui.
Mille seris claudunt domini sua scrinia, tectis
Furaces reserant servi. si forte herus ad rem
Paulo attentior est, quo restat avarius in arca
Aeris, et hæredi ditet, cumuletque talenta,
Argento emungunt, cana et dant verba seniorì.
Colludunt natis, si desint furta, fidele
Auxilium præbent manibus pedibusque iuuentæ.
Omne prius perdunt, relinunt fragrantia vino
Furtim dolia, quæ longos conduntur in usus.
Hæc ego cum fieri videam, cum iniuria nemini
Ulla tibi est. pedibus si te in pistrina scelestum

Sublatis rapio nostro pro iure scelestum.
Namque magistratus veluti respublica nempe
Hic et ciuitas suos, et habet sua iura, sanctas
Et leges (ut bis senas Romana tabellas
Iussas rigido quas Græcia misit in ære)
Cuius urbes orbisque amplissima regna gubernent,
Nos cata ratione politica iura tenemus,
Nostra culina quibus, quibus et pistrina reguntur.
His constringuntur seruorum vulgus, et uxor
Ipsa adeo, et gnati, et nullo discrimine verna.
Pœna et multa cui hic præscripta est cuique, sed una et
Omnibus haud eadem, est gradibus diuersa remissis,
His parere tibi est nolisue, velisue necesse.

Ser. Cum in iudiciis quam plurima sæpe videntur

Haud aequa, et sancto pensari lance senatu,
Est ubi ~~succumben~~ succumbit sceptro gravis hasta corona
Muneribus, flexoque a iusto calle recedit.

He. Ut scelus id nomine pro se assultarier: isthaec
Haud usque Pavidis interdum suffragia ferri,
Sed quid ab ~~inf~~ insulsis non prosunt Minerva.

Ser. Si, Seceledro veniam dederis here, multa docebo
Iudiciis corrupta seri, atque indigna relatu.
Regula ubi fuerit Lesbiae plumbea gentis
Aptari, facta ratio praepostera quando
Audit, ubi legi imperitat male suada libido.

He. Sed paucis, longas ambages, aut lingua maledica
~~Ne~~ Te versat rabie petulans: proinde adesto vera.
Servus

Dic mihi si certus est, quid prodest ordine iura,
Quid leges longo numerare volumine? vasto
Codice conscribere? et veterum consulta senatus?
Scitaque quid plebis? leges quid ducere tabellas?
Cum indomitus motus, saevique libidinis aestus,
Cum digito dictant tacita compescere mente?
Si desint hic qui rite tueantur, et armis
Quid iuvat abiectis arces atque oppida muris
Cingere? quae prima est cura, ut gens sparsa frequenti
Contracta in coetum sit recte communi consors.
Tutatur leges index, tutatur et ipse
Hic datus a summo qui versat cuncta Tonante
Iustitiae princeps incorruptusque senatus, 15

Hanc qui consilio et vigilanti pectore curent,
Oppositisque velut defendant fortiter armis.
Optantur vigiles, habeant queis corda Catones,
Scipiadae, Fabii, Cicerones, atque Camilli,
Publica queis potior privatis rebus et ara.
Non crassa de fece fabri, aut coriarius ater,
Nemo rudi classis pelago committere clavum et
Ausit inexperto, qua vertat oborta procella,
Hic igitur de quo dixi, cum verberet aures
Causidicum fremitusque, cum spectat, amicus, an hostis
Orat, at obruptis ipsa re observat ocellis,
Ut celeber quondam Graium consessus Athenis
Dicere ius, noctis tenebris et noscere causas.

Absolutus fuit, et tanti spectare horret
Quod dicebatur, ne cuiusquam, qui diceret ille.
Nil constantius hoc, nil fortius, et melius nil,
Gratia nulla locum, nullum metusque aere opima
Praemia nulla dabant, ut ab aequi limite lati
Declinare pede iustoque facessere vellent.
Talis erat Pharius Petro sub crimine iudex,
Cum veteri reges adiscebant esse futurum
Iuramento, a iustitia deflectere nisus
Praescripto, metusque, vel obstrepentibus ipsis.
Vidisti adhuc, quid est aliud, quam iura fidemque
Consulere, et normam instituendae addiscere vitae.
Ius animarum ipse est iudex praesidesque, tenaxque
Sanctus, inexorabilis, certus, prece nulla

A vero qui dicerent, legemque loquentem
Esse magistratum docti voluere vetusti:
Atque magistratum mutum sine murmure legem.
Legum autor deus est: divorum munera leges:
Ad Divos prisci latores omnia legum
Iura sua, ut foret his maiestas sancta, tulerunt,
Et persuaserunt priscis indoctoque popello.
Ad Phoebum haud dubia primus ratione Lycurgus:
Hinc Draco, deinde Solon sua sacravere Minervae:
Minos ipse Iovi reliquis antiquior: Hermes
Mercurio ter maximus, Oromasi Zoroaster
Horridus in Scythicis boreali frigore Bactris;
Aegeriae Numa post nova condita moenia Romae:
Adde, (et si exceptum hoc) divina oracula Mosi,

Cum leges praecepta sacra altitonante magistro
Hausit, et arcano perscripta volumine gente
Perdocuit, iussitque ea relligiosa teneri.
Ergo miremur consessum et nunc ab alto
Audiri iussum celer, cum attollitur hasta.
Huius mens recta, numenque dei se subiicit, huius
Legibus affectus pravos postponit, et esse
Omnipotentis opus, quod perturbatio nulla
Debeat, affectis nisi permiscere libido:
Agnoscit legem verum dominam esse potentem
Verus, et hanc qua qui tutantur vindice dextra.
Certum enim quod sit sola haec discretio utriusque
Nil aliud, quam re et causas cognoscere rerum:

Non certare odiis. Quid pulchrius, et magis honestum
Dixeris in vita, quam saepe, omnibusque movere
Funiculum, donec quod iustum effecerit insit.
Pulchrum audire viros ergo de iure disertos
Concertare quos odio sine motis acerbo.
Non volunt absolvi, qui a remo ad triste tribunal
Assiliunt, verum in dictos remittere utrumque
Argumenta, simul nodosa aenigmata legum
Solvere, et ambages destruere, simul addere lucem
Obscuris, in utramque versum dicere partem,
Donec ad extremum iudex promulget, id quod
Sit iustum, atque aequum: sed mens perversa malignis
Artibus invertit quas leges sanxerit aequas
Caesar, et ad recta vergit rationis amussim.

Cuncta haec odio, cum quo sub iudice lis est,
Prosequitur, nullo interdum dignatur amico
Colloquio, tamen esse bonus, sanctusque videri
Vult idem, summum numen quasi fallere posset.
Ergo leves procul hinc, procul hoc arcete senatu
Causidicos, mercede quibus vox barbara vili
Venalis prostat, qui fumum et inania vendunt,
Verba, et qui causas studio tutantur iniquas.
Forte super media pulsat trepida ostia iuris
Consulti, exponat causam et Bellanus iniqua
De fundi iure, aut agrorum finibus, orto
Mancipio acceptos, quos se voluisse decembres
Commemorat, docet et fraude, quibus intervertit
Artibus, utque malae fidei sit nomen, et umbra 75

Tutoris sessit: septem sestertia donat,
Suscipiat causam, litem si vincat, inane
Non lusuru opera, tantu huic intendat animi.
Tordet in obscuris hic mercenarius ensurs
Patronus, leges, et dilatadiantia iura,
Rubricas, Balbi scholia, et somnia revoluit
Sub gallicantu. si no adhaereat illa
Communis ratio, nec lex, assummat benedic,
Ut persuadeat, ad fuelas vertitur, et quets
Judicis, inflectat, leneat coloribus aures:
Iurantu versetq animu, que fallere pronu est.
Atq; aptypas oleo tales diffuantur, et cui
Ium teneant rosimq fere, quas pellere postes
Orbis in extremas oras, et frigore Thulam

Debeat horrens princeps, quo Astraea Gygantu
Ad scenis a trasulis tuta se vindicet: exlex
Ad cornos abeat, quisquis volet esse, vapores.
Zotius insistu Prytaneo expressus et acer
Clamator, princepsq fori du viveret inter
Causidicum proceres, quos orat angustide iustis
Certamine si quando foret paribusq cylullis
Iurandis, aut si gryphos dissoluere iuris
Tendere quis vellet, nodosue resoluere lisu.
Huic artes quotus arcederet, et colophone
Urserit causa, tu quis status esset. ibi ille
Imposita lana, turgentis lateris aliter
Cui gravius ad sextam pendebat. et o mihi nuqq
Gratior ullus adest hospes, nec suavior (inquit)

Cardine, quo tandem ab his vertitur? exsors erit du
fuis? in extremo est puncto: latebere victor:
Cu nihil interea in causa discurra dedisset
Cuidq; operaepretii testata lite, vel aequa
Desperata. interea ad vinum deslabitur, et in
Universo sedeat semiusula sole moneta.
Luditur hoc actor parto, cu videre vero, &.
Dormitante foru teneat & vestra rapaces
Causidici, quibus est sancti nihil, & studio cum
~~D~~ Illicere, velut distentos laqueos capellas
Infoelix vulgus: Ingenium eius arte maligna
Turpiter in quaestu & ludibria vertere sana:
Du ludunt ... & inania nomina vendunt.
Iam no cordatis solu practeribus arte

Imponunt tecta, & fucant mendacia, sed nec
at. a cordati Principes irrepsunt cruleti, & sortis in aula
Thurini, omisso sese immiscentes senatu,
Ut sorte quonda, que Caesar et inter amicos
Legisset facilis propriores: attamen ipsum
Ut stultu, insciu & hominem sic vendidit ille
Insinuaret et imperiu. vix sparserat ...
Si vesere imperii, quam patet, oia, nuntu,
Caesar ubi advertit, quenda instruit, ardua quada
Ut per Thurinum a se seria postulet: ultro is
Aere dato sua promittit suffragia. ...
Ille subin quenda sese dixisse fidelem
Indiperatori Cu nil dixisset, amice
Respondisset, in hoc re ipsa pendere, futurum et
Impetrarit: adhuc amentiretur ...

25

Follibus numerosa, utque eadem responsa subinde
Redderet, atque simul ditissima praemia ferret,
Thurinum occulte iubet arcessirier ad se
Caesar, et adductis, arrepta pecunia sumta,
Testibus, ac numerata esset, constansque probaret,
Et suspendi pedibus circa palatia palo
Sublatis fumo in scrobe fumantia supra
Ligna aggesta, vaporatus quo perditus ille
Praesentetur vulgi spectacula fumo,
Quem divendiderat. Nostra haec aetate locorum
Pontificum Regumque aulis spectamus obesas
Id pestes generis, et non paulo deteriores,
Qui offerunt, coperantque sua non vendere tanti.
Venditia infamis corrupta silentia linguae

Absoluti, multa argentumque laborent,
Mercede officii parti esterfuere parati,
Cuncta quas esset certum constrinxeret et lex.
Caesaris o nostra si tempestate Severi
Haec imitarentur praescripta exempla monarchae,
Praesidibus, Satrapisque foret constricta libido,
Iudicibusque unum spirantibus, atque tribunus
Esset dominans impune licentia vulgo:
Aulici obaeratus nummum non poscerent hircus.
Ille sedens clausis manibus ius diceret, atque
Obnuptis oculis Rhadamanthum: iste latronum,
Aut furum carnis non desisteret avarus,
Namque a consiliis gravis haec contagio serpit
Ad sanum (olim cum libertate) tribunal.

Furatus fuerit porcos, quot lintea corbes
Vix duo compressi capiant, quos strenuus Atlas
Non humeris moveat, quantumue torqueat axem
Cælestem, ac tanti farris, quanti area centum
Longa pedes mensurat capere, et spoliauerit agros:
Cuius vestat hunc tignum, pernox qui pascat hiantes.
Hic tamen in facto quaesitus carcere fulvos
Promittit lachrymans solidum numerare philippos
Ille Dolabella exclamat non theta pueri,
Alpha sed innocuum: prima ista iuventa furti,
Quod fuerit sonti? quid enim si sic bonus olim
Prodeat hinc. In iustitiae clementia tristes
Adiuncta in sontes, commutat ubique tribunos.
Sic Satrapae extorquent, quod deerunt alea pernox.

Nec furto multum saturant, rabidamque Charybdim
Praetextu hoc, verum et fuerit non vertus iniquus
Praetore hic nimis, quo iusta quam sacra legis
Vindicta pensat, cuius nec recta, cuius
Nec crimina telas quodcunque impexerit, altos
Tollitur in cornus: nil plena fidelia puri
Argenti sonat hic, nec arcae capsula fulua.
Sed poenas portat, qui odio perpulsus amaro
Criminis, nec trutinis, nec iusto examine librat,
Sed praua mentis, et stimulante libidine temeris,
Hic semper letissime sores infestius fulvis
Cautibus ascribitur, gustans edulia furto
Subtracta, admisit noxa illum morte prandia.
Quale non deri causa, nemaue ne ...

Captassent, licet ad rade omne et vulnera credi.
Est alius qui praesidibus consultor adhaeret
Iudicio, quod quae subvertatur, reus auro
(Omnia sint hominum venalia) pectus avarum
Expletus in Arculis semper quod habet manu, hiato
In loculis mense: Pro fingat iudicis aequi
Omnibus in causis animum iurare sinceris
Fidus torrenda nunquam violabile numen.
Fastidit Peras en numquam satiata maritum
Femina, multa in latissima prata virescunt,
Per peras egestum gloriosa pascitur agnus
Arrige conternos Tulli, qui si satis haud sunt
Addatur magnum pretium non vile talentum,

Scrutatur hoc et feminino miseranda pudore,
Si sit iusta parum causa, invenies, modo Baldus
Et ollinas, alia, scrutare columnia leges, et
Pontificum canonas pro civibus ac pandectas
Nil refert, licet oppedat sacra pagina Mosi,
Ut sua coti nuptias, vinclosque lusati
Solvat, et in thalamos ducat tectasque rventos
Quid non causidicus vel iudex facit nummis!
Redduntur offertum, humilat sua labra salina
Invenerit sua, et simili sua opercula patella.
Pauper et offensus fortis si forte potentis
Vexatus erit, cum iudicio contendere capiat
Adversum Codrus, cui vix superaverit aera
Causidico quavis vinda, iustissima quamquam

Causa afficit, litem et Crassos intendat ex istas.
Iudicium extrahitur studio (quia nulla supellex
Et ibis dies diffindi in tempora non sert)
Interea ille Midas clausa sedet aure misello,
Pauperibusque, at subrecta locupletibus, ad quos
Protendit passim insinuato corpore dextram.
Hoc facerent, si una foro quis diceret aequa
Iustus Aristides? Severive ad laeva Catones?
Publica quid fidei commissa pecunia si sit
Huius, an in tenebris, credas, sine fraude migrabit?
Posse manus furto compescere, recte, reparare?
Ardua res, nisi si insideas, cistasque tenari
Ipso torrere, velut decimas qui colligit agri,

Sine telonia conduxit lubricum furti,
Quos non defraudat? Si sit forte illa, pecunsive,
Sit cosansumens, sit merx vel putida quaevis?
Fallere cordi est toto collecta tributa.
Hinc repetundarum, de quo dixi, ante tribunal
Nemo reum dubitat Maio vertente futurum,
Iulia lex si quid valeat, non dissimularent iudices,
Qualia multa peculatus peccantur. At illud
Intolerabile non furti genus, et scelerato
Partibus innumeris foro massis! arripe mille talentum
Si dicas, ridiculum, et Fuchseri ad scrinia perfer.
At arripe non obolos pretium, ac sestertia bina,
Qua satis esse puto spatii ratione remensi.
Ille datis possit post tres sibi debita menses

Hac eadē tabulis, rescribi et urbe latenia,
Miraris tu hi per terre miseris, iste
Haud negat arrepisse Iude, sed iurat Osirim
Se ostentu medio nemore à latronibus: et
Nulla fides furti. periuriis elabitur: estrum na
Vir bonus, atq locu fama tuetur honestu.
Sed da fallere, da sanctu iustumq videri,
Pasia oberatus tu nulli soluere vellet,
Se silua argento media omni aure et nefandis
Nudatu sparsit latronibus inter eundu,
Vix saepe vix reliqu est ut cui esset modo nuda
Cui ed muniret, carda tegeret ne solarem,
Tantu no iniustu perisse sub ense relictum.
Vt redeam unde abii, pueri nra politra sumus
Sunt comisa loris, rem bene vertere claues,
Si patriae tonis esse volent, et probra notasq
Infames humeris depellere, ponere curent
Ignotos inter nihil addictosq propinquos,
Esterum nihil et cuiue, veru oia rectis
Auspiciis, paribusq iustis defendere studeant.
Palliolo proprior, nā tria sibunula noster,
Nobilis in patria et conspret gnaua iuuentus
No tamē vovro absoluet sua pignora Brutus,
Hec albo deprehensa. iudax pignarit in hostem
Consulis imperiu aduersus patris vnius heres,
Damnauit tamē, hunc Torquatus militē frustra
Supplicē, priuatus potior respublica curis.
Cumq si forte meum virino offenditur aruo,
Alteriusq peris, quē fasces atq secures
Augustum faciunt, ipse est mulctandus eadē, et

Castigandus erit pari: temerabitur æquum
Atque bonum, si non Divorum accenditur ira
Casta regit mentes lex horum, et corda, feroces
Cum fasces gerunt, alma incestare nefas sit
Et violare Deam, magnum nam numen et ipsa est.
Aestera namque Jovi supremo sedit ab aevo:
Noctes atque dies servat terrasque, polumque,
Illa regit velis currentes aequora nautas,
Illa aplustra tenet virgo incorrupta: forensque.
Non temere, haud quisquam laesit fas, iura, fidemque
Transgressus, quin praecipitet graviore ruina,
Quam quondam Inarimes oppressus mole Typhaeus
~~Enceleda~~ Enceladusue sub Aetnaeis (ut fabula) saxis.
Mittantur reges, duri immanesque tyranni,
Quorum alios alio Nemesisque et Adrastia fato
Abstulerint, furiis, et vexauere profundis.
Exulat hic patria antipodum fugitiuus in orbem
Indicii horrendi iusta formidine furisque.
Conscia aedes, quia pignora miserat undis
Corruptis grandi dimiserat aere puellam.
Tempore post tristis fatalia stamina rupit
Illi Parca breui miseranda sorte senectae,
Sic periisse Dolabellae vis creditur, ipsi et
Interclusus aqua patrias in uiderat oras:
Consul idem fieri quod perpetrasset Alastor
Vastatorque Asiae: nec quidquam profuit illi
Romanas adeo nuper tenuisse secures.
Sacrilegus (Siculas quoniam spoliauerat urbes
Damnatus periit Verres: Antonius inde:
Cum et praetore scriba adiutante fideli

Retulit infestrat insonte raptis Florentius vivus
Sarifirus, multi quod dei posseret: at id quid
Profuit iniusto, qui fodio perpulsus amaro
Promovit nihil: in Prytaneum raptus at ipse
Pertulit ultrices insani carceris iras
Infelix sceleris, minoia vincula numquam
Rupturus, nec statera qui transilit unquam.
Ergo haec sic trasiro Satyra concludo beati.
Conti. Cui regitis terras, qui sceptra tenetis
Arbitrio, multis dei permissa supremi,
Iura, fidemque aequa semper colitote bilance,
Rf Ira fert superum venietque reis sublime ab alto,
Cui corrupti auro, ius iudiciique relinquunt,
Et licet illa cadat nonnunquam lenta, rependunt
Supplicio graviore moram, ingeminantque flagella
Numina magna Deum, quisquis transcendere ius, fas
Ausit, in humanis furias, Nemesinque sub alto
Pectore, Lethaea post funera Persephonen do.
Satyra duodecima.
Ad Joannem Lentu
Nemo, ante obitum beatus.
Perdicca Archelaus magni pupillus adultus
Nemo beatus obit, quod fortunatus, habetur.
Nescio, qui possum verum tibi dicere, numquam
Ipse virum vidi, nec cum illo colloquium ullum
In vita servi; ergo aliter cognoscere verum
Nec potes? haud prorsus, cum qui potes, nescio quam sit
Doctus, quamque bonus, quam prudens, quam sapiens sit.
Nam fortuna nequit quemquam praestare beatum.
a Consiliis
S.R.M.

Vt nec Persarum magnum Artabanum tyrannum
Hoc iure diti vel nomine posse beati,
Quod recipit argenti, quodque auri sexcenta talenta
Mille pauimentum, cui tanta pecunia, et aures
Diuitiis Cinyrae aut Pactoli euertitur ad ambas,
Nullius indiguus, est si non bonus, at scelerati
Conatus, et vitiis contectus putidus atris,
At si virtute in religione capessas,
Perdurentque simul busta ad suprema, rogosque
Infractus vel in aduersis, animosque secundis
Nec cristas attollas, ibi te clamare libelli
Seruatum poterunt solum viuere Pole.
Quae non percellat Rhamnusia caeca procellis,
Humanas quae inuertit opes, et pectora saeuis,
Cuncta libidinibus versat, Nemesisque minatur
Non solum effrenum vero grauis Adrastia,
Verum etiam in miseram redigit de culmine sortem.
Hac punit sontes, et vindicat immoderatas
Et spes, et fastus, diu aspirat animi, superbos.
Nemo nocens meritas sine effugit sanguine poenas.
Solliciti exemplis nil rebus fidere fluxis
Admonet, et quo quisque caput sub sydera tendit
Altius, hoc casu propior spectare ruina
Incipit, inque alia et transmutet tristula sorte.
Mille boues fuerant locupleti insigni Crasso,
Prouenient totidem ex auri, argentique fodinis,
Adde etiam toties bis sexcenta talenta quotannis,
Vnus homo locuples qui diti gaudet, eaque
Vox salutatur celebri consurgente vulgo
Conspicuus, dormitanti sibi retia traxit.

At tantas ubi Sursus opes in prandia, caenas
In dubias, fures nocturnos, atque fritillos
Profudit, seres tandem peruenit ad imas,
Vendere et coepit populo ridente sapores,
Decoctor dictus mutato nomine; quantos
O dii immortales risus, quantosque cachinnos
Ille foro medio spatians quatiebat amicis
Occurrentibus, et cum creditor illius hasta
Omnia subiiceret tanti patrimonia census,
Abiecti Sursusculi rustor sare panno
Frisedius in trita potius saltare taverna
Ille beatus et Euparyphus, trassonque Choraebus.
Quanto praestiterat mente excoluisse camaenis,
Dotibus ingenii, quas nulla abolere procella
Tenderet, uati nec nubelet aura Tonantis.
Iste suas deiexit opes, miser esse celebat.
Quid? qui fortunae flatu Zephyrosque secuti
Momento Syrtes mox abripiuntur in imas?
Nil talis aduersi Samiorum uita tyranni.
Ne tam ergo foret in aliis mortalibus expers,
Abiicit in pelagus dato dilecto que traxerat aureum
Annulum, at infestus quem mox eluxit Alastor,
Tristis ate rebus salubribus. archimagirus
Ut mensae admouit multum medio aequore raptum
Confecto, dum petat, dum rex carchesia libat
Dum abstersit nimas cythara, strepitansque choreae,
Inuenit abiectum in uentre desitale sepultum.
Desiniit aurata subito petauris in aula

Clamor, et Heroum ~~[illegible]~~ fremitus cytharaeque lyraeque.
Praecipue ante alios stupet ora manusque tyrannus.
Non longum: rex bella Darius et arma
Movit in hunc per praefectum effusi status Oronte,
Vincitur ille, armis effusis, raptus in altum
Tollitur infoelix lignum. o ludibria saeva
Adrastiae, o curas in rebus inanes
Fortuitis. Quid magne Solon ais esse beatam, et
Falicem vitam, nullis infortuniis vacuum.
Ante rogos nemo est felix o Croese supremos,
Magnificus te non splendor beat, haud opulentus
Regificus luxus pompa non parta talenta,
Non in forta. Ergo quem summe ais esse beatum?
Cui? nuper fratres Cleobin sanctumque Bitona

Argives, mater genuit quos Diva sacerdos.
Qua simulac currum Divum ad delubra sedentem
Traxissent iuncti, patrius ergo supinus
Numina Divum ergo pietatis magna feruntur,
Ad ~~[illegible]~~ donari quod felix, quodque beatum,
Et faustum foret in vita mortalibus omni.
Nocte super media thalamo exhalasse sequenti
Sunt deprehensi animam. post hos ter maximus armis
Cecropidum est Tellus, qui bello invidus ardens
Pro patria dum pugnat: ego ergo propudium sum
Et felix? haud scio: mors, vero haec et summa vitae
Arguet exacte, quo cum perveneris, esto
Tu demum iudex. Persarum et ~~[illegible]~~ gravis
Consendimus pyra ~~[illegible]~~, ter vero vocavit
Clara, magne Solonque saperet cum servus; et hostem

Exemplo monuit memorem cognoscere sese
Esse sub humanis casus, Sortisque futurae,
Disceret atque uti moderatius ipse trophaeis
Cyrus. Et hunc Scythicis Thamyris simul exuit armis
Tot regnis grandaevum, caput obtruncatus amara
Praebuit hostili palmae ludibria victor.
Perpetuum nihil est, solidum nihil, at velut aestu
Omnia decedunt fluxu, accedunt refluxu.
His vicibus videas transire potentia rerum
Imperia, atque urbes vastari, aliasque renasci.
Plurimaque assiduo devolui lubrica rotarum.
Hoc Sybaris pacto eversa est Babylonque ruina,
Persaque et Assyrium regnum, et tu maxima Roma,
Pergameaeque arces quondam recidere, cadentes
Plurima praeterea florentia regna superbis
Divum opibus, quorum vestigia nulla supersunt.
Euripo uti mos est, nec habent sua flumina unde
Impetu, et aeternum, perdurantemque vigore.
Tristius haud quicquam his accidit, quibus aura secunda
Volvitur in tantum, quam vos inter vivere, dudum
A quibus electi imperio, aut carbone notati,
Aut nigro ex tabula fuerint, et fata praeoptent
Aut patrium vertisse solum, ac petere ultima Thulae
Littora, ~~Scit~~ Scythonum vel ubi Thrax rombibit Hebrum,
Ne si iudicio clausi intra moenia sanas
Nostras videant, fusosque e scelere carnifices.
Scipio Linterni maior tu degere vita
Maluit obscuris, tu ad busta extrema venire
Exul, apud populum ingratum spoliatus opimis,
Vitae ornamentis, reliquum quia ingloriis aevi

Durere. Cuius Marii casu, quo consule victrix
Roma fuit toties, nescit? Qui carcere caeco
Conditus in caeno latuit, cannaque palustri?
Tristior at nimio est Nemesis, Cicerona secuta,
Cui patriae fuerat pater applaudente senatu
Iure salutatus, cuius facundia sueque
Servavit Ausonias arces, et terruit urbes.
Nec tamen Antonii gladios, irasque furentis
Effugit, nec Graiugenum facundia torrens
Ira, animosque truces vincentis iuncta Philippi.
Mole Syracosia qui dura presserat urbe
Imperii civesque nisi sine lege tyrannus,
Effugiens regno arte famem et prohibere ruinam
Posset, in Isthmiaca ludum instituisse Corinthio
Haud puduit, pubemque rudem docuisse moneta
Pristinum assuetum imperio, et saevire flagellis.
Desine quo fato vires fortuna noverca
Exercere infesta suas, et ~~fulmina~~ fulmina dira
In celsos vibrare viros et mittere gaudet.
Assimulantur opes puerilibus omnia bullis.
Bulla datur pueris collo pendere monile
Nobilibus, veneri et donatur pupa reposta
Rite pudicitia Divae sublimis ad aram.
Oppositum decus et misti sectoria cultus
Delectant grato spectantia lumina ~~fato~~ fuco.
Intus ubi absistoris splendore, cernere vita
Sordibus infecta licet, immensaque malorum
Congerie obductamque situ et pedore maligno,
Rissante nares, quis enim id nescit? inspice, quanta 69

Impendent furcae Numidae reg. perula Syphari.
Cui modò avaritia fuerat dignata lumente
Regno Roma suo, generum suspexerat illius
Asdrubalis semper Carthago infesta Quirino.
Momento ~~ac~~ è muris mox hunc spectavit eundem
Ire cathenatum Roma lacrymabilis Apher.
Exempla haec referens, quid quam numerare lapillos
Littoris aggredior, spatiosi aut sydera mundi.
Atqui dissimilis longè multumque remota
Est ratio, quorum certa est nisi prodigus assis
Luxus, et ut torali porci astringitur amorum
Cuius foliis, nec habent pertusaque dolia fundum.
Demea termeat laudes, coronna, taedas,
Timonis locupletis opes, lenaque papillae

Cor saliens, rarum formae decus, et generosa
Stemmata nobilium, praeclarum et nomen avorum.
Ut patriae decus ipse suae est, et splendor, in urbe
Cui solus sapiat nuris, tessumque tabella,
Cum magis sit bardus Glauco, deformior ipso
Thersite, quamvis violento obscurior Oto,
Attigerisque nihil Musarum: en arripe nummos
Milliaque tot, dives quot habet vasta ostia Nilus,
Surgeit nummus, quibus histrio carmina, et artus
Stuprorum saltat, rapit hic sestertia dixi
Et lata quingenta manu, datur annulus aureus.
Quid multis? alios hoc parto furfures ingerat
Cantorum cornos, et qui pulsare sonoras
Addidicere fides plectris, et pectine chordas.
Cumulat hic rhetor qui rythmos fundit acutos,

Cui et rapit nunquam desistit, saltat amica
Callirhoe, tremuloque liquat de gutture carmen.
Jupiter in gremium ut Danaes descenderit aureus
In solum versus, sive qua luserat arte
Acrisioneo conclusa carcere caro.
Ut Marte oppressum Phoebo prodente catenis
Et venerem implicuit claudus Vulcanus ahenis.
In vacca et rapta gelida formidine saevae
Iunonis vacca, et insigna mutaverit Io
Inachide, cum qua Pharias penetraverit in oras
Iuppiter, ac dedit esse dea, qua duxit Osiris.
Pasiphaes furtum suppostae et videt in alta
Daedali opus Creta Labyrinthus, cumque volante, et
In mare prolapsum puerum, cui nomina de se

Fecerit infelix nullis interitura per aevum.
In turba hanc omnem simulac consessit opum vim,
In nitidos asturcones, pinguesque caballos,
Alea cui velitum tandem damnosa reliquit,
Cui nuper Tyrio totus lucebat in ostro,
Mox ferrugineam haud emendicare lacernam
Erubuit, nec, humi sub fornice stertere nudo,
Tectus et arundineo, cui lodix nocte, maniplo,
Sandapilarius, aut crudus vespillo futurus,
Hoc si quis saltem nummus donasset amicus.
Cumque si forte aliquis procul advenire videret
Cornorum, atque in quos omnem decoxerat assem,
Divertere alia, nec se, ne, si foret obvius, aera
Posceret, atque obolum, causane rogaret, et inolim.

Quare uxor lisum infelix vicina clamat,
Et restim insuto, quo fias littera longa.
At qui dimitis munbere velle recusat,
Aut partis, sed opes penetrali in pectore veras
Condidit, adversis no frangitur ille fatis:
Sed par, atq eadē remanet constantia ~~nostis~~ mentis
Infractae, ac solidis haeret radicibus usq.
Inter carnifices vultus mutare colore
Intrepidiq animi robur, cū pocula risu
Excipit, atq bibit suavi letale venenum,
Socratica haud potis est mens, aut venerare sophisma,
~~N~~ Non barathrum pingui vel comitare popina,
Illius est sordes Syrophenum vertis amomo.
Si Cynice petulans crispante tollere nasum

Assuelitur sortu, no indignatur, et uno
Contentū medio defendat sole barillo
Delicias medicū, calices vire cui manus est eas
Est cana, qua latice liquido de surgite sumat.
~~Tertia~~ Qua ter quater hac illū iurabit sorte beatū,
Rex Macedo, magnus, cū quo sua sceptra, domusq
Auderet mutare domo regale relicta.
Nec male respondisse Bias, cū rapta Priene
Patria crudeli vastata iaceret ab hoste,
Dicitur ergo viris sapientibus atq probatis
Omnibus: et cives secū quam plurima portis
Efferrent rerū migrantes more per urbem,
Solus securus nulla formidine viros
Per medios iret vacuus, que nulla supellex,
~~N~~ Nulla ~~or~~ onus aut rerū premeret, mecū omnia porto,

Omnia, quae nullum fatum, Rhamnusia nulla
Abstulerit, nullusque nimis Alyatta tyrannus,
Non qui multa scelas hominum conclusit in aere
Ora Perilleo, aut quovis crudelior istis.
Cantil. Dum carpis vitam, ne te crede esse beatum,
Nulla supervenient sub busta extrema, recessus,
Turbine quae adverso navem flectere secunda,
Et qua nos quondam felix spectaverit hora.
14 Cui fortuna benigna parens, cui sydera rident,
Deprime, donec agas inter mortalia, cristas,
Neu spires tumidas animosis follibus auras.
Ergo ego prosequens malo mihi [illegible] vivere terrae,
Obscurusque casa ferum latitare pericli
Securus, sic humani discriminis expers,
Splendida conspicuae quam quaerere nomina famae,
Aut quam Sydonio lucere superbus in ostro.
Non male delituit, qui ortu vicina nunquam
Movit, et ab ad bustum extulerit libitina supremum.
Da pater omnipotens et maxima quaeque furoris
Fulmine praecipitat gravis infestisque potenti,
Et ferit et turres, et summa cacumina rerum,
Vota sic contra ex alto jucunda caelo
Descendit, clypeoque suo tutatur et umbra.
Ille loco ex humili quos vult in sceptra virorum
Collocat, et presso subversos pollice firmat.
Dictante Vossium praetoria iura tribunal
Mancipiud mox Roma suas gestare secures
Pertulit, infamis fremuit licet illa per urbem
Carmine famoso. Clara hunc industria. Virtus
Saepe gradu ad summos apices sustollit ab imo,

Dexteritasque: alies prudentia iuris, et artes
Palladiae, quos fama hominum vulgata per ora
Concelebrat, redditque novos gratosque monarchis,
Consilio quod multa valent prodesse salubri.
Invidia sunt servi hi sua stamina ducunt,
Si sortis memores humanae, noscere sese,
De celso lapsu recolent, et vertere vela
Fortunae temere, radiosque solere rotarum.
Intra pollicita sua quos avaria summos
Provehit ad Divos effrontes forte Cleones,
Si no[n] contineant sese, labuntur eodem,
Unde emerserunt casu, et graviore ruina
Spectantum risu ludibria plena theatro
Cum cecidit Carus Iovis ictus fulmine summi.

Satyra 13a
Virtus sufficit esse ad beate vivendum.

63

Pupillus gestiens laudes audire Persi,
Cuique soli et cuspidas auro suppressit ...
Robore praestans et formae splendore superbus,
Cuique magistratus fasces sunt, atque secures:
Tantula quid tandem prosunt ... victoria rerum?
Si silice insano capitis ... radentis,
Videris assimilis aut seta si tristis et summa
Democles gladium collo ... minare,
Totus collucens Tyrio sublimis in ostro,
Ante sortis ... forte beatus?
Personis veris gravibus traducere vestes
Si cupis et diris furias ... flagellis
Assidue instantes, et sanos verbere ...
Pectora ... et ... ...
Lumina, ... plaudas, quam qui sceleratus ...

73

Submittit iniustum latro, aut pyrata ferocem.
Nec contentus adest regnorum dives Asinius(?)
Facturus bellum, rapit et vorat omnia Xerxes,
Montibus et pelago dominis tanto agmine terror:
Assyria ipsius et antypodas vesta et iusta luna,
Hesperidumque hortos, et quas de vertice Gades
Despicit Herculeas extremis flatibus Atlas,
Orcades addantur, arctoumque astrumque Bootae,
Claustra hibernatis mundi sub cardine Thule,
Uxores Indi, et Thanais possederit arva,
Si quaeras haec sufficiunt hoc maxime rerum
Faustus ubi vivas tranquilla mente beatus,
Addubitat, consulat animus scrupulus urgeat, et quid
Ventus inexpletum [illegible] desideret hic,
Restibuat satius omnia vota tyrannus:

Vita [illegible] si [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] tyranni periclis,
Cum quondam Sicula [illegible] dominator in urbe
Possessus erat [illegible] animus [illegible] ipse
Nocte at externa felix [illegible] omnia, fatus(?)
Inter tyrannos quos vidit terra tyrannos,
Ante alios multo longeque miserrimus omnes
Stemmate quod claro ortus, quod praestiterit illi,
Quodque bono, quod maioribus prognatus honestis
Quodque propinquorum, quod amicorumque frequentia
Gauderet comitum, et consuetudine [illegible]
Audebat [illegible] [illegible] et credere nulli,
Cui [illegible] [illegible] donaret [illegible] [illegible]
Rasorum [illegible] at [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] per vim [illegible] [illegible] ferro,

Compedibus quorum extruisse ergastula diris,
Haud fert illi suum commisit corpus, et intra
Carceris angusti proprie sese sua salute
Conclusit septa et munita repagula demens:
Qui studiis et pueris [illegible] tyrannida solum
Hoc pacto miserum et sic tam vivere sorte fatetur.
Non tondenda suo commisit colla, nec hirtum
Tonsori mentum, at gnatas tondere puellas,
Dum frangis rudis et ferret in sordida ipsa iuventus,
Edocuit, quas tonstrices de [illegible] esse putamus,
Et tamen ipsarum manibus committere barba,
At insultu non ausus erat, [illegible] [illegible],
[illegible] fide non impartiret eandem.
Non ferrum insulto, nec acuta novacula mento
Admissa est [illegible], at candentibus [illegible] [illegible]
Hirsuta ustulabat crines, atque ora puellae,
Fidebat nulli, sed ubi [illegible], illum
Atque ubi dormiret, non uno [illegible] ipso
Limina permutans partes versabat in or,
Duxerat uxores binas, sed videre nunquam
Ausus ubi thalamum geniale ascenderet alta
Sub nocte, insidias metuens ubi singula [illegible]
Perscrutabatur clausi secreta cubilis:
Qui ideo, ne tristis insultum parare machaeram,
Abdita sollicite latera [illegible] pila laterem,
Cuncta lectos in quibus cernebat in orbe
Conclusit fossa, quam iunxit pontibus, et cum
Clauderet ipse fores hos detorqueret in altum,
Ad populum cum recto faciens verba vocatis

Ergo de sufficio patrio de more tonabat,
Sed de sublimi proruit à discrimine summi
Extra solorum conuersis, ita magna potentum
Sceptra diu et risu fastigia summa beantur
Hisce modis sua dat saltibus ora Clotho.
Sed salto et morbum minuis insultasque repellam.
Certice, et exactis fatale ictibusque cruenti
Agmina dat summa noleso stipite vivum
Corpora, et Herculeis armata cum cuspide clavis,
Nec tamen euadunt excitata pericula: nasce
A structoribus et male fidis Archymagyris.
Occultantur, et singula ex summa insilibus Iolla
Miscuit Aemathio dedit pincerna tyranno
Exscopuli rete, quae dira Aconita fundit.
Incautus tamen est, vel sic ille exitus, et auro
Aurbora cui guttur ... Corynthi
Ostentata sunt tenui asse, et crustula blandi
Ut doctor pueris teneris daret atque placentas
Prima elementa darent animis quo discere vellent:
Ipse fame dira Musarum pellaret arte.
Quid summi haec vitae ratio? nil prorsus, et si nec
Cui vel possideat suffulta diues in arca
Praesomnis Croesi sex septem millia nummum
Sollicitudinibus gravibusque referta periclis:
Praecipue ob curas hanc, quod si nil sufficiat, tu
Quid donet nulli hinc natorum et mancipiorum, et
Acta tot sumens: haec et diuitiis atra scaturis.
Ergo diuitiae nulla impertire suis
Cum valeant, ipse haec medicans te exempla, crudeles
Et tristes noctes, sumas exceptasque secreta
In tecto et tenui: sit tibi tenuique satillo

Atq hos sic Tyrio fulgent in murice, & auro
Praxiteles olim magno assimilare colosso.
Cui referat summi extremo splendore Tonantis,
Gradivive patris, totus sic luceat armis
Cynthius, aut Neptunum, Hippocratumq petrente.
Hinc instinctum si intus spectaveris, illic
Vestes atq feras excesa repascula cernas,
Et clavos cineris, interq lumina stirpis
Informes truncos, quas texit aranea telas,
Implicitas muscas, culices, vespasq tisanas
Compages, nidos quos fecit ridiculus mus,
Ora rodentes curiosa repascula fures,
Vesparumq domos, crabronum examina, dirus
Et volucres quae adamant sub nigra crepuscula noctes.
Talia sunt visu sublimia culmina, tales
Crasseru luxus, quid n promittere possunt
Haec, nisi Demeam plenio i pulmone carbunculum
Ceperint, aures quod manus queq porula
Porula cum dico excipient firmata veneno.
Haec admiratur vulgus, quasi conferant ossem
Ad bene vivendum sacrum, & compitrorum
Splendeat ornatum, et sit felix semper ede.
Si placet adversi his, & qui damantur eode
pariter Ridiculi ratione, quibus sua sorta
Donantur facili toti spectacula mundo
Robore nemorum vires validosq lacertos
Brachia sic iactant & fodera vectes pulsant
Q sic sumentes vitulum primum per millia tactis
Passim, unde etia totidem portant adultum.
Vos magni quaeso, tamen immensa corona
Edidit applausum! quales clamore
Insignes! Corido quales tibi placuit! amaror Corido

F 77

Insius et fuecta cepulerit, sua membra lacertisque
Insperfami vdas lachrymas, vbi frigida toti
Constrigit rigido corpus languore cuertus,
Eu infirmus pulso vix perderet vngubus, nisi
Fundere humi sancti media inter cornua possit
Pondere liberati, quondam admirandus, eude
Cum toties humeris latis gestaret: at hora
Fatalis transiit eunis, et lachrymabile vidit
Exitum, vnde donatis in postibus altis
Alcida ad postes fixes, ne forte viator
Solus iter faceret, sentus frondibus arno
Per motos et per nemorosa cacumina sylvas,
In medio vetera fassu cum frondibus illic
Vidisset patulis larga Boreaeque ruina
Diuulsa, memor audaci validique iuncta
Constrahens assurgens nemore, [illegible] iste
Pollere, [illegible] suis, [illegible] solebat
Destinare virum membrorum robora: vtrinque
Diuulse [illegible] coma, digitosque senilis
Implicuere simul: comprehensum fissile robur
Continuit, nec ille manus, digitosque referre
Evaluit, [illegible] lignis lacerandus et vrsis
Sic sua vis necuit, ne profuit illa Miloni
Viventem virum, quae vel nostra petuntur
Vel quae ardentur favere et sociare beatum.
Non expendunt haec, quod non committentur adesse
Extremum tristi dextro pede, sed pariter in
Corpore [illegible] post stamina ruptis rediro,
Hinc [illegible] Tyrannillo [illegible] in agris
Delisus [illegible] fractis sua membra labore, 2
Deluensque sui [illegible] memorisse [illegible]

Dissiluit postquam sic veiamque etc.
Effigit ingestus latera infractos et tarros,
Fecunda e in vento redentia neca inanit
Ternatis spem viola referentia, veris,
Oia ne pubent viri e decor enniat, floris.
Mox illu glacialis hyems, e regna pruinis
Cantatum extinxit, quid garrula fulmina iactas
Porsenna iurasse e spiras funera scriba.
Cum non est calor tibi mens, non pectore robur,
Sed votum auditur tibi iuvenis atque indiscum;
O mihi praeteritos referat si Iuppiter annos,
Vivamque etiam donavit sancta rerum,
Tempora labuntur rapidi de more fluenti:
Ista per angustum fundi clepsydra foramen
Delabentis aquae guttatim flumine, at illa
Post fluit ultima guttula fundo;
Et post millenos multo tibi durior annos
Immineat, e mediis fatum infestior ante senectus.
Hic spectant e qui flavos crine fluentes
Ostentant uno digito, calamistrique capillos
Crispantes, dextra quibus horret ab aure galerus
Formosi capitis crines nodantur in auro
Et niveo solido, quos multa ricinia passim
A tergo cingit, insinuatque bitumine aer
Exercet, et rombos de nare molossus acutos
Personat, et nastos tamen hi sese esse deorum
Ambrosia dignos, e nobile nectar adeptos.
Ad citharae cantus quando strepitusque canoros
Traduntur cum, Sybaritica progenies, e
Gens, quae sola tenent veneris iocos atque palaestra.

Pulpita quod laeti decorant multa theatri,
Sed neque Thespiadum dux Calliopea sororum.
Nunc simul radios per caras luminis oras
Aureum admisit rutilanti Phoebus Apollo,
Poscuntur dubia ac ponuntur fercula coena,
Hic sine Amoenis quid condita atque fruendi?
Densatur strepitu cantorum turba frequenti
In multas noctes. verum simul experrecta
Ad se mens rediit, somnique excussa flagellis,
Tunc subit in mentem Aufordi filius id quod
Tradidit Italiae toto celeberrimus orbe.
Cur sit transgressus? quid fecerit? offerri quid
Infelix ipse praeterii, formosulus ille
Contraxit semini: flavi mutantur in alba
[illegible] intereunt [illegible] pendenti
Cum tineis capite, rugisque in frontibus malae
Carpuntur, turpis facta deformior est nunc
Thersite, et speculum inuisat, quaerit sibi vestem
Cui se transgulet ante diu, et subtegmina textis.
Tunc temptans tibi nostro aliud semis, et quam
Reges dicuntur votis optare salubre
Omnibus, et qui grande aliquid sapere audent, atque ne
Recta valetudo non detineat, hanc tibi natus
Cum fuerit, qua is laetus sese esse decorum
Aut diis aequalis, vita promittit adeptus.
Hanc et ne laevo pede respiciatur, amoenas
Currebat ad Baias, lapides petimusque salubres.
Thessalo, vel Plinii vera divertia, tempe!
Corporis invadit solent corrumpere cruda, frequentant
Balnea, consulitur crebro Podalirius, aut qui

Clarus Apollinea medicus celebratur in arte.
Hic stomachū in tenebris retinet, frigida membris
Ne quando obrepat nec expectata tenellis
Febris, et epialus, vel si qua est saevior illa
Pestis, et antidotū sit contra ea fulmina presens.
Tristitiā quod dissipat Aegyptius in hortis
Obscurum scribit, in aloë, et stomacho, nec
Quae sedent tussim, lateris pellantq; dolores;
Salvia est in pretio, detersint pharmacopolis.
At morborum animi nec cura est, nec ratio ulla,
Curant qui varius quã cita somnus in omni,
Pharmaca sunt nō est sanum et curentur ulla:
Fortunae vertit desinit. an nō ista voluptas
Summa nec a medici dubio pendere veneno?
[illegible]
Rusticus spirant piper, atq; et opobalsama, sed
Catus ante diem misere decernunt bibendas
Morborum lernas; serpit nodosa podagra,
Tormina vel ulcera, vel calculus acer, et horrens
Corporibus & mala morsificina caducis:
Si nō cardiacus stomacho consueto rebellis;
Immodico sudore ruunt, cui nulla medendi
Vis potis est, nisi socius de collibus vinae.
Hac tibi magnorum tradunt praecepta sophorum,
Una facit virtus te vivere posse beatum.
Conferat huc quamq; volet sententia cum sum
Cum Musis, pariterq; humanis artibus, omnes
Insanum reddes, similiter sceptra tyranni
Atq; Arabum certas, rubro de littore gemmas,
Et formis, et forma Nirei, viresq; Milonis

Italiæ, an eximium ~~et~~ Cynici gestare bacillum.
Pythagoræque animi magni, doctique Platonis
Induere? Quorum mentes dum vita manerent,
In studiis, animi cultu, pastuque suavi
Exculta vitam sancte vivere per omnem.
Ergone regna, ergone et opes, quæ gaudia rerum
Horum delitiis, quæso, reponere certes?
Corpore ut est animus præstantior, atque hominis pars
Longe est mens potior, sic præstantissima multo
Eius dona, nec est melius quid mente sagaci.
Huius proinde bonis quisquis volet esse beatus,
Perfruitor posthac suis, omnibusque necesse est
Extremo studio. Ita si nec quis vigilet quæ
Sunt mentis bona, virtutes, proin vestibus
Solus hoc solus vera gestare beata
Quorum sic tibi plena redundent gaudia, tuque
Perpetua, sine lassitudine vita fruere beata,
Ingenio excellens et mens artibus ut si
Fungatur sapiens sua tardis mentibus, atque
Quanvis vertere nunquam consultum sit prius
Invenias veras rerum cognoscere causas,
Vestibusque omni studio quid possit honestum
In vitæ humanæ pleno atque frequenti theatro,
Quid deceat, quid conveniat, quidque utile, quid non,
Dic mihi tu qua magis aliquid sapis, atque spiras,
Quo veris parta sapientia gaudia mentis
Permulcent curis labentes hic noctesque diesque?
Cum perspexeris hic, quæ mundi sydera mota,
Cur mundo et certo sublimis volvuntur axis,
Perpetuoque polo lumina signa meatu:

Sedibus aeternis, quae caelo fixa sereno
Illius aeterno motu verterentur, cursu
Septem alia ... retinere ... lapsu
Adversum mundi spatio distante, retrorsum:
Atque eodem cursu qua vi rapiantur aberrantes
Rursus in ortum quod ... orbibus apis.
Num tropicos ultra tellus habitabilis esset:
Quid faciat breves noctes, longasque tenebras.
Cur noctis pares horas et libra diei,
Atque ubi perpetuo id faciat, cur luna laboret.
Haec animum pulchra observatio rerum
Admonuit veteres plura indagare sophorum,
Et quod principium rerum, unde orta omnia: ~~qualis~~ quaeque
Unius extiterit cuiusque animantis origo,
Aethiopas quare non terreat ungula tauri:
Cur [illegible] noctes tenebras aliquando [illegible]:
Spiritus unde habeat fontem: qualis interius sit:
Cur [illegible] cur res alternentur, et unde
Tellus ipsa suo libretur pondere, quisque
Oceanus, vel queis sedeant freta vasta cavernis,
Aequor cur [illegible] [illegible] profundo
Huc cur ~~[illegible]~~ sed semper gravitate feruntur:
Haec reputanti illud de caelo ~~[illegible]~~ γνῶθι σεαυτόν
Mox subit [illegible], et vitiis se sentiat hic mens
Effusa, si animam in mente [illegible]
Sentiret, unde [illegible] subeunt nova gaudia puro.
Illa ipsa de vi, de natura tonantis
Multa apud [illegible] et [illegible] pectus imago
Iucundis studiis aeterna insatiabile vitae
Sectanda, atque eum causas habere necesse est

2

Et aliis alias cum viderit esse catenis
Cum nexas, aptasque, haud se in brevitate locatum
Detineat angusta vitae, quid? cum intueatur
Atque haec suspiciat quae animo vere ipsa quieto
Cum trutina expendit, considerat atque futura?
Atque hinc virtutis manat vehementia, et una
Consilio, incipiunt simul efflorescere partes
Illarum, et studium poscat natura honorum:
Omnibus malis extremum: quid postulet aequum: et quod
Inter turpe, et id distat discrimine honestum,
Omnia quae referenda putes: quae ducere vita,
Iudicio et ratione colis. ut quanta voluptas,
Inter vera et falsa aspectu, et ponere finem
Iudicium, atque aequo trutinare examine, quicquid
Controvertitur: ingenia unde et nascitur alta

Oblectatio, in dextra sapientia mentis.
Hic de quo dixi sapiens ad publica rerum
Munera si veniat, simul et moderetur habenas,
Dic precor o quisquam nimium sapis, et nasutus
Esse velis, quid eo praestantius, atque rerum
Cum sit, et ad clavum sedeat sapientia sola?
Si placet his etiam virtutibus addere fructus
Diversos, puta amicitias, dextrasque bonorum,
Doctorumque hominum plausus et fulta probatum
Solvet in qua res est sola conspiratio vitae
In cultu, et virtute, laude desiderat usquam
Amplius? ut nobis sit vita beatior? et quae
[illegible] Laetitia tanta cedat fortuna merisse
Quod si tu effigies cuiusdam gaudere honorem
Pulchrum in esse est, atque omni ex parte beatum,

Et quantum est bonum sapientibus usque fruatur,
Cuius nescit hos solos dii spirant esse beatos.
Ut est clara etiam id testentur vera tyranni
Consilii, simili saevo sic dixo [illegible] Perilli.

Scripsi Altorfi agens.

Chorographia Goelandiae eodem autore ad ~~[illegible] Hogolandi~~ decanam ad virginem deiparam ~~[illegible] poeta~~ anno 1564 Traiecti.

per [illegible] Hogolande

Cuius [illegible] Goiris ~~[illegible] o [illegible]~~ tabella
Finibus Austriacis littoris illa venit
Cuius multas iuveris tum quis locus [illegible] vocari
Quo [illegible] regio nomine forte roges.
Cum Catabaptistarum rudes [illegible] tumultus
Scripsit ab hoc placidi littora [illegible] venit.
~~[illegible]~~ veniat exculta aut pulchre ornata capillos
Floribus [illegible] vel [illegible] comas.

verum

[illegible] cultura [illegible] est [illegible] manibus [illegible]
[illegible] pedes [illegible] parat.
Verum [illegible] tradimus [illegible] caverna
Ut [illegible] tenui [illegible] lare [illegible] venit.
Est regio [illegible] sed amoenis [illegible]
Gens Austriaco [illegible] fert [illegible] sinu.
Abbatissa cui nomen Godelinda pervenit
Elfensis quondam [illegible] libera iura dedit.
Sed quia [illegible] regio [illegible] habitata colonis
[illegible] domina [illegible] nulla tulit
Transtulit Hollandum, ad [illegible] sua iura [illegible]
[illegible] in [illegible] dedit.
[illegible] inter [illegible]
Collibus a [illegible] solo.

86

In medio nivalis, solidus, densusq; nemus
    Stet fundens pandas nulla scabra comas.
Nulla nemus corylus, non populus alta, nec ilex,
    Sed nec opaca [illegible] fingitur umbra locis.
Sed sua inventi posuere cubilia sylva
    Et timidi lepores lustra [illegible] nemus.
Collibus insidens quoties nova luminosa [illegible]
    Cum arte certo singula quaeq; notans.
Ardua cerno omnis Herculea [illegible]
    Stephani [illegible] Caucaseumq; nemus.
Sive [illegible] inquis Sive Arcadia [illegible]
    Sive [illegible] quam fero [illegible] patrem.
Nam mihi si libeat manibus versare libellos
    Dircaeus Pindarus plectra movere modis

Rursus ubi Hesperium [illegible] altus Iberum
Ultraiecti [illegible] moenia lata vides,
Seu quondam Alpinis Romana e montibus urbem
Turribus [illegible] vel Babylona polo.
Si [illegible] ad Arcturum Septemque [illegible] ora Trionem
Flexeris Austrum despicit ille sinum.
Cernis et in vitreo piscantes aequore nautas
Et quam terra ab aquis nomine aquosa dedit.
Certa ubi Vahalis aquis [illegible] diversus ad Austrum
Hic [illegible] [illegible] [illegible] Scaldis adest.
Iamque ubi vasta loci, passis [illegible] in oris
Profundo [illegible] [illegible] arator humum,
Hic Satyros dicas Faunosque et agrestia [illegible]
Numina, [illegible] et Pana habuisse patres

Non ipsi frondosis summis e collibus umbra
Apparent longe sylva nemusque procul.
Circa horum nostros latos spatiamur agellos,
Hic ego Hamadryadas dicerem habitare locis.
Atque o felices fortunatosque colonos,
Musarum sedes queis habitare datur.
Thessala non Goiris tempe anteferenda Neparis,
Non Baias Goiris nobilitate refert.
Saepe etiam dico in patria rura colente
Hanc video gentem, non bene digna geri.
Indignum a tristi et nota feritate colono
Reddi Goirum propter amana solum.
Cum potius magnos quos vox referre videtur
Cum Musis hic debere habitare Deos.
Et sylva extremis in finibus horrida saxis
Et ternas patulis frondibus alta fuis.
Amnis et umbrosis virentis ramus ubi est
Saeva sunt a Goiro nomine facta solo.
Cum tanto hic Tantis regionibus esse Decorum
Appellat sylva, quod sit amena reor.
Seu quod geminantibus lumis sacer extitit olim,
Et Dryadum sedes, ut rostris illa fuit
Cuius non delicias, et odores naribus afflat
Ianuis, ubi coepit ver aperire novum,
Tunc tremulos ramos, sylva Philomela sub alta,
Et querulos turtur fundit ab ore sonos.
Alitum genus omne ramis; hinc Tityrus haedos
Cogit et hic teneras pascit Alexis oves.
E pastu in ia referunt se ad ovilia capra,
Vesper et assiduo fulgidus axe venit,
Undique sylva sonat variis frondosa virentis.

Et fractas voces Graeca recantat Echo.
Ut quondam Phrygia pastorum vulgus in Ida
Cum fremit ad teneros carmina rauca greges.
Hic lassus gelida recubans, vates in ~~herba~~ umbra,
Hic et carminis circumvolitare venit.
Hic Tityrus patulae recubans sub tegmine fagi,
Hic recreant positi et pectora fessa cibo.
Hic iuvat extremis horis resurgere noctis,
Pieridum et socias immiscere choro.
Extra hanc vasta palus iacet et limosa sub austro,
Illa alimenta igni suppeditatque foco.
Porro ubi collibus introrsum sumus, et agnas
Describunt valles, et malebulla sit,
Colles hic nullas sparsim ferus incola gemmas,
Non hic effodit aut illa metalla loris,
Sed duras silices una tellure revellit,
Nec nulla credas fertilitate solum,
Vidi ego ferreis operis certum et tellure colonos
Moliri, et solido volvere multa solo.
Vidimus Aetnaeos agros sublimare moles
Pyramidum, frustra sed fuit ille labor.
Iam circum pagos humano ubi terra labore
Mansuescit, summa fertilitate bona est,
Una velut quondam commendavere locorum
Nomina, sic agros hos beat alma Ceres.
Nobilis inde Geism frumenta, nec non et ipsum
Quod Sebritiam hordea rura ferunt,
Ut quondam prima laude meruere Phalerna,
Sic Geism hic passim est clarior alma Ceres.
Cetera quid numerare communia cuncta locorum,
Quos iuvat exceptis vomere nosse agris.
Pascua sunt propriis iuris, qua visitur undas
Phalum quas salsis verberat aequor aquis.

Vnus ad Auroram disterminat arua Sarnum
Cardinis, hic tenues seu fera pascit oues,
Sunt tamen agrestes Cereris quibus munera curae,
Sinque serunt arces, semina sinus inestus.
Collis ad occasum leniter declinis aruis
Imminet, & fructu est qua tamen ipsa ferax.
Vertice colliculi celsus est spectare sacellum,
Quod iuxta quercus cernitur alta Iouis.
Baptistae sacrum saxo sublime peresum,
Ista Sarmates alta sepulchra tenent.
Hoc fanum antiqua Ceremoniis saepe solemus
Dicere et antiqua relligione sacrum.
Tegula nam a plumbi tecta vix sumptu sacelli
Et frontispicium vix retinetur adhuc.
Vndique a summis ruinas muri casuque minatur
Hoc tamen inuisunt uir mulierque frequens.

Septima cum illuxit mensis subnixa Calendas
Iulij quas aperto Baptista sacra parens
Huic colle media fert dumosis frondibus plena
Fabula si uera est sacrum Hellenisse nemus.
Forte hic (ut perhibent) tres comedere sorores
Aut glandes legere, aut mollia fraga solo,
Has ex insidiis summo clamore, latrones
Inuadunt trepidas corripiuntque comis,
Quid facerent miserae? nequeunt depellere ferrum
Conguntur madidae fletibus ora preces,
Candida sternuntur hic terra, ibique relinquunt
Corpora purpureo sparsa cruore truces.
In pastu properat mox descendere Sarnum
Iam scelus horrendum clangor forte pudore rap.
47 Aequor in medium Phoebum descendere umbra Eg
Praecipitent tulerunt sera repressa polo.

Ostia in clusis pulsant cornige colem,
Caesarea in thermis forte fuere lares.
Latronum alter ait, mihi sunt en semina porri,
Cui latice in calido ponitur ahena foco.
Cui manus teneres hic comitere papillas,
Lixandos, certe ne fulij ista deis.
Dum simulat serpente yeda sensere libelis,
In matris patulum prosilvere sinum.
Id simul atque videns, et perterrita chara genitrix,
Heu misera exclamat, quae nova monstra video!
Hic ego naturam cerno ubera sacra mirarum,
Latronis fieri hinc tu datur bona fidit.
Adaret hic juxta qua vellera tonsa bidentum
Camisermis fera genus, alta lacryma, lavat.
Nullus ibi torrens, non dum rescit arva perennis
Fons fontes aut gelidus unda refusa cadit.
In tesso tribus hoc facta potuere furestis,
Oblatis sir contis prodigiis, esse ferunt.
Cum modo in his stabant fundamina sacra tamen
Postera erat signis hinc videre mihi.
Tertiaque quaterque simul a sententia fundere
Fundamenta edo stravere firma solo,
Territus his monstris e villicus colonus,
Tantus in excelso, condidit inde viso.
Pro re pauper opus, nullo splendore sacellum,
Baptistae Divo villicus ille sacrum.
Visitant nymphas sparsis et colla capillis
Ferre duas secum virginis aluminare.
Festa dij himallongi celebranda annualia voti,
Et super fruges sylva hilari foris,
Undique collines circa hic vesana juventa
Baptista et Divo Panna sacra ferant. 26

Cotytto ē Cottys
dea turpium cui
ra fides, eiusq sacra
Cotyttia dicuntur,
adversus quae Eu-
polis scripsit comoe-
diam Baptas.

Cinalia Cecropidae soliti celebrare Cotytto
Baptarum sacris effraenata modis.
Turcica frustus nimium fornicarii ...
Pars pedes ... pars equis, ille ...
Ad sacra quae multos effudit Graecia, vel qui
Pythia certarent, vel Nemea viros.
Ad sacra, par veniunt iuvenes, teneraeque puellae,
Pronuba pro Iuno, pro Hymenaeus abest.
Bellona advehitur rubeis horrenda quadrigis,
Gradivus ... qua comitatur equis.
... Plutonis ab imo
... sacra turbet ...
Metropolim ... ad centum e littore passus
Cernet ..., at qua ratione latet.
Sed quondam pelago propior sita, fronte serena
... domi.
... ab Arldo,
... sincere ...
Nunc monachorum domus est veteris ... nomina servat
Oppiduli, ... stabile est, perpetuumque nihil.
Hic procul e portu ... petere ...
... remis, ... mari.
Ordine ... magnas ... puppes,
... Riga ... equis.
Si mores hominum ... quod ... ...
... ferox.
... celebrata, per orbem
... per primus ... agros ... colunt
... colunt, agrosque serunt, ... labores
Gens patiens, nullo ... omnis.
Sine opis ... solis perferre calores,

frigora sed nudo vertice dura pati.
Omnino quondam conversis jam bella Sicamber
Hollandis fecerit, cum [illegible] esset amor.
~~Ne~~ nunquam in partes, dissere distracta, ruina
Musarum studiis (surge) habitura brevi.
Hoc nostro alta quies, sed sua opera Musis
Praemia faciendis sunt mihi facta loco.
Supra bis denum et primum mihi surrexit esse
Quod bene regni his (nec mirum) esse nimis
Et quo tristi seges et ~~[illegible]~~ sterili tellure splendor
Versibus trusatilis non gratius arte mola.
Vive, vale, atque alta precor ut tueare quiete
Mitius et respicias tandem aliquando solum.

Cantilena Martiniana eiusdem anni.

Publica res salix, princeps ubi doctus, et arte
Sint qui non odit Musarum Helicona semper
Hic agro numulat patres depraedatos desertos,
Ut pacem contumulent semper colere atque Minerva.

Darius et Crispus utero gravis ille [illegible]
Armata et studiis sic Palladis armis manipli
Doctorum assilunt, qui urbes moderentur et arte.

Quae sequuntur, descripta sunt ex autographo Hortensii [?] post obitum eius allato a Wormveldo. ego autem ab Arnino Sylvio Candido accepi a° 1582 in Junio.

Satyra. vicesima quinta.

Frons occipitio prior. a° 1565.

Ad D. Lambertum Verborchum Canonicum.

In socero aestiui aliis rescisa diebus
Sedula nidificat medica, at Lamberte canora.
Cum tempestiuis iam iam sua ferret horis
Fundebant pulli teneras e corpore plumas.
In pastum mater cum forte abitura volatu
Mandabat teneris attente admonitura pullis,
Si noua quae audierint, matri et redeunti illa referrent.
Interea sospitum dominus gnati aduenerat, aeuo
Cui tum prima cygnum tenera lanugine barba
Vernoe efflorebat. maturas esse videns
Has sospes. ait atque manus exposcere quaerit,

3

Cras ubi sol roseo terris se ostenderit ore,
Fac adsint fidos, hic quotquot habemus, amicos:
Et rogites, ~~ut~~ nequis messem adiutare gravetur.
Sic fatus senior discessit. mox ubi mater
E pastu rediit: pulli trepidare timore,
Et orant trepide, ac fidam exorare parentem
Quamprimum et propere se alio transferre locorum,
Iussit enim dominus gnatum rogitare propinquos
Ut veniant segetemque metant, in mane futuras
Iuvabit. Iubet hos mater cura esse quietos.
Si dominus messem commiserit, inquit, amicis,
Certa seges domini cras salva manebit in agris.
Non est cur vos hinc tollam, amovereque necesse.
Postera vixque dies ortum, cum in pabula mater
Avolat et dominus quosque rogarat amicos
Expectat, fervet sol iam sublimis Olympo.
Fit nihil et nemo venit officiosus amicus.
Tum patri: nec vides gnatus ait nutabunt amici,
Sunt hinc in partem consortesque propinqui.
Quin rogatorum vicinorumque labores
Imploremus, ait, cras adsint tempore primo et
Falces, metant nobis fruges. haec ipsa reversae
Exponunt matri pulli trepidantibus alis.
Nil, inquit, magni est ô pignora chara pericli,
Solvite corde metum, dixit, subducite curas
Affinis nullus, rogatus nullus in hac re
~~Officio~~sus erit, promptusque capessere opellam,
Obsequiosus

Ut nil mandentur, dixit auscultaque libenter.
At nunc affines studio a[?] advertite cura
Si quid dicatur nunc denique. Luce sequenti
Devolat in pastum. Affines atque rogari
V[?]ni praestare operam haud [?] fideles.
Tum dominus gnato: valeant affines, amicique.
Atque propinquorum gens turba infida periclis
Crastinus et Phoebus radiis aspexerit orbem,
Tu binas falces nobis conquire, utrique
Et tibi, quo nos res manibus frumenta metamus.
Id simul accepit mater studiosa laborum
E nato: nunc tempus ait, discedere pulli.
Namque prius dubito quod dixerint esse futurum
Id nunc iam fiet: cuius sit messis, in ipso
vertitur
Res iam vertitur, haud alio a quo poscitur: ergo
Migrandum est alio, sedes mutanda, simulque
Sustulit extemplo nidum ea cassita genitrix.
A domino est deprensa fuga, gnatoque fideli.
Nil mihi ab invitis pulchri expectabo propinquis,
Posthac a fidis nil sperem cautius amicis,
Quod possum ipse meo studio et praestare labore.
Non sunt morari his aliena negotia curae.
Rem sibi quisque suam [?] studiosus, et acuit
Omnibus hoc certum ferme est mortalibus, ac mos,
Rebus in alterius segnes sunt atque supini
Dormitant: contra in propriis, vigilantibus instant
Luminibus, magis intenti qua Epidauria serpens

Aut Lynceis oculis quamvis ornatus acutis
En dominus mandat peragenda negotia dani:
Hinc concede domum: nam quot crastina mane
Sint celebranda, tenes. Varias detergere catinos,
Stannea splendescant: squalentes pariete tela
Verre situm, atq pavimentis: numerosq vernantes
Insternas, utramq trabes, et fronde corona
Ostia; spiret humus, vernaq suavibus herbis.
Haecq fac reddantur dicto, tardiq, turri
Si nolueris terga cedis: ut reger herili
Iure reposto, adeo servile adsumere munus.
Obtinet antiquum dominus: tenet ora superbis
Immemor imperii, quod tu neglexit, herilis.

Ad cerinas transfertur ovis; dat tergore duro
Improbus, et meruit poenas, et pelle nudo;
Pascit equos oculus domini praesentis, et aufert
Segnitiem stupidis, tardisq ad munera servis
Frons prior occipite est, prisci dixere coloni:
Testis enim praesens ubi adest citius geritur res,
Succedit multo felicius, et magis apte.
Agricola adsistat si quamquam tempore verno,
Saepius ipse et invisat opus, melior tibi fundus
Reddetur; peragetur et minimis sit saepius plus
Ibunt lauti fructus. qui belle habitare laborat
Rusticus, is fundo et vis uxore sepe studebit.
Fertilitate in agris oculus pollere herilis.

Aedibus in tantis dominorum ubi multa supersunt
plurima dispereunt, nisi lumina herilia firmum
Explorent, pingui, quod agatur mente ministra.
Non male Persa monet, Lybici commissus amico
Quadrupedem alter ait, domini bene pascit ocellus:
Optima stercora sunt vestigia herilia fundo.
Alter ait, momento unguis signavit utrumque
Conspectum domini praesentem afferre laborem:
Et miramur adhuc homines pinguescere ferme,
Atque alere informes macie, rigidosque caballos,
Seque suamque cutem dominus, siccosque caballos
Infelix curat. quid cum mala cura bubulcos
prudens atque oleum dederit? vel dirus agaso?

Jumenti vestris dominum dispensator herbas
Alterius Corydon: segetes corrumpit Alexis:
Cardine transverso, si alterum in rura capellas
vel tauros, saluus extrudet Tityrus, inde
pars pecoris noxae datur, et decernitur inter
pastores ferro: damno mactatur herusque
In ius dum rapitur, damnumque datis certo sancto
Scribitur a praetore: ratis vir non merito aere
Multatur grandi, quod perdere ille pararit.
Nec male pugnasset ductor Labienus in hoste,
Si tantis praesens Caesar spectator adesset.
Aut facto fuerit, crebrum Crassumque inquit,
Laudabis Caesar me hodie: et dum castra tuentur

Ac portae limen Serena inspectante caterua,
Cum Dux pugnantis virtute concidit audax.

Satyra. Otium fugiendum.

Stertis adhuc ignaue? videsne ut mane fenestras
Jamdudum ingreditur phoebeo luminis clarum?
En caput hesterno vino est graue, labitur hora.
Non umbram vertit, transcurso luminis, norma.
Et tu stertis adhuc. Liceat praeceptor ad ista
Respondere tibi, sed paucis, et meus est mos.
Tu mihi das vitio, simul aspera virgis quaeris
Quod sopor irrepens fixit mea membra grabato
Dulcior, ac gratis est vel paulo longior, assi
pro arbitrio excutere alta, placidaq; quiete:
Praesertim dulce, et nulla vertigine tristi, &
Qua noscit monstris, ~~nemur~~ nec sensus turbida spernis.
O utinam liceat tales mihi carpere somnos,
Saepius ac totidem tres stertere sumatur horas.
Endimionem in Latmo requiescere somni
Narras visus eram saepius completis anni
Ex asse, et qui Croesum opibus vincebat et auro,
Et fundis Crassum dicam, superabat et aere.
Quid verbis opus est? luxu ac splendore sodales
Vincebam longe, nimiumq; turbae honestum:
Atq; magistratu summo fungebar in urbe,
Solus et et sapiens, et solus pulcher habebar,
Et consulta darem Lybias superantia sortes.

Omnia splendebant auri fulgore, videbar
Eximie aurati alte assurgere lupatis
Plurimus armatis me sepsit utrinque satelles.
Adde, manus gemmis gravis utraque fulsit et auro.
Massica inaurati fundebam vina culullis,
Arcerra, et pernis mensam Troianus opima
Ornabant; strepuere lyrae citharaeque canoris
Aera carminibus; surrexit plausus: iuxta
Colluxere ignibus. nunc tu illud sortore triste
Horrendum exclamas, fluunt aurea somnia rupis
Surreximus, ubi sum semel ipse beatus.
Quantamque videtur hoc temporis est iactura.
Dum in reparem lucro mihi somnia. Quamque
praestiterim inter dilectos regibus amplis.
Sed quid nunc in nugis tragicos exagitare cothurnos
Incipis? an nulla faris id ratione, videto.
Saepius in multas coenis sua prandia noctes
Extrahit, et coenae quis continuentur opimae,
Hic variis resonat clamoribus aula lyraque
Eliquat et tremulo meretricula gutture carmen
Dum sol altus equis terras afflavit anhelis.
Mollibus e plumis rursum caput elevat, umbra
Cum iam bis senas, index monstraverit horas.
Potibus hinc lautis mox se sapit: inde ad vesperum
Coenatur rursum. non hic momenta perisse
Dixeris, aut puncta, aut labentis temporis horam,

Sed licet tandem numeres noctibus, adde
Perpetuos soles, autumnos atque decembres.
Cum semel fregit cadunt uno, linquam dicitur illa
Consequitur fluxa piger unus cum versu Graeco
Ovius ab hesterno fortem, rursusque novam
Carus habens omnes captat popularior auram.
Potores quaerit bibulos, quos nardus annos
Aut hartas posuit, posat bibendumque frutilus,
Cum famis ferit artificum exercere laborem.
Hic hoc fuerit mors esto, quo nomine tu me
Saepe vocare soles; verum id quo nunc, videto.
Tu ne exacte satis arguatur inepte
Parva quidem res est, sed maxima culpa, et ratio
Pensantur pariterque delicta; aequalia namque sunt.
Non est enim hoc unum meliorum argum, at
Ex hominum vitiis in quo peccaveris, illud
Esse potest alio maius, graviusque minimusque.
Et quoniam licet certas, unum tamen hoc est
Peccatum, et semper vox appellatur eadem.
Perdideris si una; et bis denas saliis horas,
Stas nulla in frange bonas, admisit utrimque
Non prudens noxam. Et qui fulmine perculsus omisso
Navi auro ad scopulum, aut patria iam in harere
Est discrimins, aut naufragii infida semper aliquanti
Est eadem: aut velut si quis stupraverit unam
Ignota de plebe aliqua, illustremve puellam:
Hic dolor ad multos, ad paucos venit ille:

Peccat uterque tamen, transitur linea utrinque,
Quod simul ac factum fuerit, mala culpa rebellet,
Et quanto quis progrediatur longius, ipsam
Transiri postquam vetita, an refert parumdum,
Et culpa augescat, quoniam processeris usque?
Non illi peccasse licet, praescribere quoniam
Alteri furtum fas sit nihil, nonne furti
Quo consulta modo res est sublata. Tantum
Furatur olerum, an centum sesterna horreis.
Commisit furtum, aeque ac si bis mille talenta
Sustulerit: peccata quidem haec aequalia: Zeno
Si modo vera docet, si magnanimusque Catones.
Quodsi virtutes trutina librantur eadem,
Et pedibus delicta etiam metimur iisdem,
Ex vitiis quoniam manant, aequalia sunto.
Haec sunt magnorum quaedam paradoxa sophorum.
Parua quidem res est, sed maxima culpa, proinde
Nunquam pueris sunt otia noxia sensis
Arcet, et ex aequo norant haec omnibus horis,
Et senibus carius, pueris vagaeque iuuentae.
Claris imaginibus maiorum Augustus in aula
Atrides quinos annos perit opera solus,
Cum rex ad Troiam bellorum obit usque labores.
Durante dum nocte Sinon incendia miscet,
A Tenedo redeunt Agamemnoniaeque phalanges,
Ad molles excitare numeros, verbesque canoros.

Ille fovet luxu noctesq; diesq; tyrannum
Tindaridisq; sinu turpis tardatur adulter.
Inde Thyestaeos funestat caede penates,
Cum reduci a Troia insidiis illuderet audax
In caput incauto Atridae post terga securim.
Ignava Argolicis cum dum agit otia terris
Troicus, venit Venusis serpentibus atris
Armata, et fato ~~fui~~ simili hic protinus Oreste.
Obsequiosus erat, peperere otia luxu,
Exitum luxus, Veneris ludibria caedem.
Bardus Aristippe tamen instituendus Ophelles
plagoso, sine pectore, tum sine mente sagaci,
Quem indulgens mater teneris corrupit ab annis:

Nodosa tactus ferula fugit, atq; parentis
Perfusus lacrymis palmas ostentat utrasq;
Rem dura queritur, graviterq; exaggerat illa
Cum stomacho exemplo [illegible] aggreditur, quod
Crudelis pueri laceravit terga, manusq;
Saevior illo aere qui homines combussit in aere
I puer, et pulsa dura ostia carceris huius
Carnificis quum saxa impingis in illius ora!
Nullus Aristippus mea nec plagosus Orion
Pignora verberibus exanimet. accipe nummis
Suffultu pulchri loculu, queis pocula serves,
Otia sectare: hoc satius, quam vivere tristi.
Fit puer Aluinae nobile, torquere peritus
Arte globum, certare pila, contendere chartis,

Aut sphaera in silvia committere doctos arena:
Ludere par, impar: orbes versare fritillo.
Difflare e ore ligulas, digitisque micare.
Ponitur aes. perit sic totum, quod tempore longo
Sit partum, et quanto magis sudore paratum.
His terris a stulta fortasse femina mater
Possem dabitur gnato: post si neget, ad vim
Vel furem advertit mentem, aut in orde rapina.
Sollicite interea custodit femina mater,
Ne compilentur, nunquam custode remoto.
Nocte super media furem conscendit in aedes
Vicinas, alto in iam domus ampla quiescit.
Et quas ne possint, elisis unguibus aufert
Divitias nummos, auri, argentique talenta.
Indulget luxu, ludit, scortatur, et omne
Quod sit furatus, clam deprexerit aurum.
Vero ubi deprensa est res, ipse in vincula iunctus
Coniicitur, usque rerum rapis aut graviora minatur.
Stultarum vitio matrum corrumpitur aetas
Prima, quod ad fingi nulla durabitur artem.
Otia quid faciunt, quid prodest ducere solem
Unde recens certo radiis se attollit ab ortu
Ad Tartessiacas, ubi fessus mergitur, undas?
Atque ubi currit equos Titanis in aequore Boreae!
Otia ~~fer~~ Pieridum sectare amoena iuventus,
Qualia divinos delectavere poetas,
Magnanimosque duces, et semideos heroas.

His curtis animus non euanescit in horas,
Sed recreat mentes, et fortia corda iuuentur,
Atque virum, ne eneruat, ne animã frangit
Pectora mollitie, neque luxus effeminat illos.
Altera vitet iners; sapiens haec expetit omnis.
Strennuus interdum quies temporis dura remotis
Gaudia perpetuis curis miscere solebat
Et magis ad fortes alacer transire labores.
Laelius a studiis, grauibusque laboribus una et
Scipio Caietae spatiantes littore conchas
(Scaeuola si verum retulit) legere marinas.
Ipse etiam lusisse pila tum Scaeuola ciuis
Posthabitis fertur, lassam mentemque forensi
A sudore iterum ad pugna renouasse priorem.
Quinetiam nonnunquam operam posuisse fritillo
Taxillisque, subinde miscere ita seria ludis.
Et in filiolis equitabat arundine longa
Socrates a studiis vis: quem risisse perhibent
Pupillum magni produnt, agitasse iocosque.
Sed quoniam ista etiam tendunt ad inertia rerum
Et sine fruge horas, tempus perit omne caducis
Quod non impartis. Haec sunt laudata senectae,
At pubi, ne abeat pueritia, quam leuia perstet.
Ista scholam Graeci, ludum dixere Latini
Otia, quod tranquilla quies, simul alta voluptas
Sint animis, neuemque ferens agrestia pubis

Ingenia, ac stupidos, qui sunt sine pectore, formant.
Talia Vergilio Maecenas, talia Flacco
Fecit, et optarint multi isthac ora vatis.
Delicias animi, studio invigilare salubri:
Immoriar libris: atque insudare Camaenis:
Noctes atque dies [illegible] doctorum scripta virorum
et Volvere (ut et ceteros prodiunt scripse Catones)
Usque vorare libros; nec inertia pondera terrae,
Penelopes sponsos, fruges consumere natos
Esse; nec ad cytharae cantus et pocula soles
Ducere, mollior Sibaritas vivere mertos:
Cumque Leontinis certare ad pocula crudis.

Empusium sive Somnium.

Iamque frequentabam ludum non amplius olim,
Cum iam barba mihi primo pubesceret aevo.
En pater et reliqui mox consultare propinqui
Coepere, ergone ut censerent instituendum.
Pluribus, Academicis studiis se traderet, esse
Temporis immodici visum est, magnique laboris:
Poscere non tenuis sumptus: opus esse perampla
Fortuna: nostram exiguam: atque exposcere velox
Auxilium: nobisque manus quin sponte ministret.
Contra alii: si certum quod opus perdiscere vellem
Sordidum: et hoc vita laute dixere per omnem
Victurum: neque deesse, quid, quod postulat usus

Humanus, verum factus ne fore iam tum
Commoda cuncta paratum me super ab arte.
Tantus ego illius nunquam praeclarus egerem:
Non aliena etiam sectarer munere quadra.
Ipse pater praesens tanta emolumenta vicissim
Exposta auferret multo cum foenore laetis.
Curritur hinc tandem, ars cuique foret optima rerum,
Discere quae facilis, digna ingeniumque doceri:
Cuique manum plena vellet praebere benigna.
Hic aliis certatim aliam laudantibus artem,
Cui quisque expertus, vel erat sententia, norat.
Forte aderat praesens maternus avunculus, hicque
Huic pater intimus cui praestantissimus ille:
Usus erat sculptor statuarius ac lapicida)
Non decet hinc arte studiumque capessere, dixit,
Illa aliud, donec nobis tua vita supersit.
Hunc, age, (ut monstrant) doceas sculpere duro
E lapide, excellens opifex quo cudat, ad istud
Ingenio pollet, naturaque dextera nunc
Huic illi prompta (ut nosti) est, rudimenta tenellae
Aetatis dederant certa argumenta parenti.
Namque schola quoties fueram dimissus ab ipso
Formatore animum, e cera gallosque bovesque
Atque homunculos etiam, per numina magna, solebam
Fingere, viva pari et dulci simulacra referrent.
Cum etiam in studiis plagas et verbera crudus
Musarum inflixit doctor, ~~tonuitque~~, tonuitque flagellis.

Hinc laus orta mihi, simul acclamatio cunctis,
Atq[ue] hinc spem magnā de me cepere propinqui,
Tempore me posse ipsā artem perdiscere paruo.
Ex ista scilicet, essem illi accomodatus cui.
Exemplo visū est hanc inceptare parenti
Et me fortunatū sinapi auiculus arte.
Per superos valde totus laetabar ob hanc rem
Candida quando fuit mihi visa, atq[ue] una voluptas.
Et nostros inter senioresq[ue] utrusq[ue] sodales,
Sculpere quod duros, mihi iam simulachra viderent,
Illud enim primū hunc incipientibus ipsis
Praecipuumq[ue] fuit. alterū mihi ammunculus illis
Tradidit, ac tabulam contingerem ut ore silenti
In medio positam iussit, repetensq[ue] subinde,

Dividere parti qui coepit habet, versus illud.
Iam rudis artis adhuc in ducens esse tabella
Versarem, imprudens fregi miser, ac protinus.
Ille indignatus cornua, saeuumq[ue] flagellum,
(Iuxta ut erat positum) vultu torvo atq[ue] immani
Corripuitq[ue], meq[ue] inclementer contudit atrox.
Sic lachrymae artis erant huius primordia tristes.
Inde fuga ablatus patrios conuerso penates
Ora madens lachrymis, vlulatibus omnia clamis
Complebam maestus: virgas narro atq[ue] flagella.
Liuentesq[ue] cicatrices in pectore nudo
Ostendo matri, postulantibus et patris mox
Ingenium immanem multis crudelem superbi
Carnificis: simul addo ora quod fecerit istud

107

Invidia, ut aliquando ipse superare viderer
Excellens nimium, valde ingeniosus in arte.
Mater ibi vehemens frementi exarsit in iram.
Exemplo invasit fratrem, et convitia plenis
Invidia effudit buccis, opprobria saevis
Dira minis cumulans, lapides et saxa removit.
Non vox erat, et lachrymis etiam os genasque madebat
Nocte licet tota perfusus membra sopore,
In somnis tamen haec turbata mente voluto.
Ridicula hactenus haec et convitia tetri
Aetatis tenerae, necdum pubentibus annis
Diximus: at post haec non contemnenda monstra,
Quae ~~haec~~ mihi sunt oborta, et nocte oblata profunda.
Nam res postulat haec studiosum audire libenter.
Ut enim secundo dicam prudenter Homero.
Tunc divina mihi venere insomnia nocte,
Quae mihi adhuc animo, suntque mea mente reposta.
Illae etenim certe pelles, vocesque iacentis
Audiui, his etiam resonant nunc auribus usque.
Monstra adeo illa oculis nostris manifesta fuere.
Ecce duae manibus me corripuere iacentem,
Quae me certatim ad se attraxere, puellae.
Utraque nescio quid studio molirier in me.
Vicerat altera iam me vi, manibusque trahebat
Consertis, totum prope sub ditione tenebat.
Rursus et altera me manibus retinebat; utrinque
Certatim inter se magno clamore fremebant.
Et me iam ista suum tanquam rapere volente

Tendebat: contra altera quae possederat ante
Illam exclamabat frustra affectare alienum.
Haec operosa fuit, robustaque corpore toto
Squallida, turpe comas, vestitu lurida, callo
Utraque dura manus: carriosa veste recincta,
Horrendique tuens: rimosa, et cumulus ore,
Atque humeris quales lapides incideret atque
Sculperet nimbans idola et signa deorum.
Altera subrisit formosa fronte incessit:
Ipso habitu, incessuque etiam apparebat honesta:
Ore modesta adeo, vestemque exculta ~~decorum~~ coram.
Haec mihi permisit cum utra consuescere vellem,
Perpetuoque frui commodis. Tum prior illa
Horrida, tota viri referens ore atque lacertis,

Sic est orsa loqui. Puer optime, dixit,
Illa ego sum ars, qua tu nuper condiscere prudens
Coepisti, hesterna pulchre tibi cognita luce:
Affinis, cene nota domestica: namque avus ipse,
(Nomen dixit avi materni) et avunculus utraque
Hanc coluere artem, per me quis fama perennis,
Gloria parta quibus, laus, et memorabile nomen.
Quod si ridiculis huius discedere nugis
Ipse velis (digito monstrabat ea alteram) apud me
Versari assiduo, sedemque capessere laetus,
Tu primum laute victus tibi semper alendus:
Robustisque humeris, validisque lacertis.
Atque extra invidia vives felicior omnium.

Inde ubi in ~~externa~~ externa longas regione peregre
Natalique solo, patriisque penatibus olim
postabitis, non te tollent ad sidera propter
Facundae linguae sonos, phaleratque verba.
Jam nihil est simul cur aspernaris amictum
Corporis, ac cultu frugalem, simulisque rigentem
Squallorem vestis villosae tegmen et hirti:
Phidiaca sunt exorta, decum praestantia summum
Addidit, et fama celeber polycletus ~~ubique~~ ubique
Junonis simulachrum: ad caelum surrexit Mironis
Gloria: praxitelen fuit admirata vetustas.
Hos tanquam divos et numina magna verentur.
Quod si tu horum aliquo fortasse aequaveris olim,
An non mortales inter fama inclitus ~~olim~~ ores

Quidis, ubi et invideant et ament, atque
Ipse parens: patriam illustrem dabis, atque celebrem.
Haec et plura suis his ars effutiit inepte
Barbara, multa simul mihi persuadere laborans,
Quae neque meminisse satis, pars maxima quorum
Excidit. At similem finem dedit ore loquendi,
Altera sic est orsa loqui, coepitque profari.
Illa ego sum fili, multos tormenta per annos
Usurum in studiis tibi, gravis unde ad amissim
Nec plane poenitus nuper sperteveris unius
Quam multa haec lapidea dabit tibi commoda, dixit
Ipsa satis, nihil interea, quod sordidus inter
Obscuros opifex fueris, tum corpore vili
Horridus, sive operam vita navaveris omnem
Sedulus usque licet, tamen omne ignobilis aevum

Utilia in exiguo sectabere commoda cultu.
In verbis humilis, congressu absurdus, amicis
Nulla opera praestare valens sub iudice pressus
Non timeris lingua vel formidabilis illi,
Quem cuius studio nullus sectabitur: istud
Solum eris, ut ni opifex durans sordidus, unus
E vulgi medio: semper mirabere eum, te
Qui superet sermone docentibus ore diserto,
Virtutis leporis vitam, melioris amicos
Et fulcrum et baculus, cui subnitetur, aeternus.
Esto iam fueris Polycletus, plurima digna
Spectari e ligno sculpas miracula rerum
Omnibus ars solum laudabitur, haud tamen ullus
Esse tui similis, vel qui spectaverit, optet
Qualiscunque tamen fueris, manibus tibi victum
Infelix opifex conquiras sordidus unus.
Contra si ea nunc tibi ne parere renuis,
Imprimis veterum pulcherrima multa virorum
Ostenda, sunt acta etiam miranda docebo
Quorum dicta sunt facunda, et verba diserta
Promitto, atque horum tradam experimenta bonorum.
Exornabo animum praeclaris dotibus: id quod
Imprimis proprium fuerit tibi, religiosus
Iustus, honoratus, sapiens, ac mente benignus
Fortis et ut vivas: semper mireris honesta.
Impetus ut rapiat te, ad pulcherrima quaeque.
Atque haec sunt animi vera ornamenta, neque una
Interitura, sed ad ~~Caelestem~~ Caelestem et laudes seque-
Nulla vetustatem cuius monumenta latebunt. -tur.

Adde, quod utile sit, quid honestum, scire licebit
Non solum praesentia, sed cognoscere quondam
Gesta. In summa divina, humanaque rerum
Omnia brevi, parvoque adeo, ubi tempore tradam.
Cui nunc sit tenuis fortuna ignobili ab arte,
Ipsa ego te modico formabo tempore, et omnis
Te viri invenient, summo afficiaris honore:
Te laudent omnes, et praestantissimus inter
Praestantes habeare viros, summusque probatos,
Conspicuusque etiam summis complectibus unus.
Praeterea incedes tali vestitus amictu,
(Namque suo ipsius laudis monstrabat amictu,
Lucentem gemmis, effulgentemque lapillis)
In mensa tibi primus erit locus! adde peregre
Si fueris, apud externos nec habebere vilis:
Non eris obscurus sed nominis clarus ubique.
Talia namque tibi decora, atque insignia tradam,
Ut quis te cernat, subito fodiatque propinquum
Et monstret digito, dicatque, hic maximus ille est.
Dixeris ipse aliquid magni, quod dignum opera sit,
Tuo celebres cives, quo complecteris amores,
Attenti advertent, et mirabuntur hiantes,
Ut te facile clament ob verba diserta,
Ac dicendi artem: per te, patriamque beatam
Idque adeo quando sunt innumeralia nardi
Nomina clara suis ex his mortalibus olim.
Hec quoque donabo, simulatque excesseris ista
E vita, ut doctum iactatur per ora virorum.
Perpetuo versabere et praestantibus idem.

Cernis quanta iacent Demosthenis ora diserti,
Quamque Arpinatis clara est facundia Tullii,
Ex quo progenies, quantas heu ego reddidi, et ipse
Aeschines es magni facundus? humilique parente
Progenitum tamen hunc genuit Marcello Philippus.
Socrates educatum facundum perdis ab ista
Ipsa Hermogenes ira, postquam cognoverat artem
Praestantem magis, ad nos is fugitivus ab ipsa
Transfugit: quamvis celebratur ab omnibus audit,
Hoc et mittamus tantos honores, et alta,
Splendida verba, habitus, et vestimenta decora,
Laudem, gloriam pariter mittamus honores,
Ambitiosi primus, laudari ob verba diserta,
Hac, in squallentem semper gestabis amictum,
Servilem assumes vestem, cultum atque serviem,
In manibus sordem versabis, cervicem curvans
Innumeros operi obscuro, pressusque volabis
Vilia spectando, non contemplabere sursum.
Nilque virile animadvertes, quodque indole dignum
Libera, at ut servilia opera officiaque venusta,
Id solum studium: sed nos te cura, venustas
Ursit ipse, remordebit, si ut vel honestus.
Jam in diceret haec, dicendi non ego finem
Expectans mihi visus eram, mea membra grabato
Tollere, et ad doctam Paedian accedere laetus,
Praecipue ut plagas mentem subirre magistri
Hesternae. Altera mox valde indignatur et amplas
Complosit palmas, et dentibus horrida frendens,
Postremo ut Niobe audiuit, mutatur in atrum

Infelix saxum contra ista volvebat honore
Audiimus ob vertice fumit, hinc conscendite currus
Ignis (et alanis bigas monstrabat equabus
pegaseis iunctas) ut cernas quanta sequuntur,
Me postquam furiis, ... quae talia fecit
At ubi conscendi currum, illa regebat habenas,
Inde ego sublimem currum sibimet dis in auram
Singula ab occasu visus contemplabar ad ortum,
Urbes, et populos. Ut quondam semina spargens
Triptolemus terris: nondum quae semina sparsit
Sat meminis, interea serpentis talia plausu
Magno mortales me deduxere volatu
Unde profectus eram, et molli posuere grabato.

Sublimem in coelis me sistere tunc quadrigis
Clio visa fuit, reliquae ridere sorores
Spectantes variis redeuntium tempora sertis.
Et phoebus viridi lauro quatiebat habenas.

Sordibus immunda interea flevere caverna,
Lugebat tumidis et qui iactatur in undis
Nauta, et in terris qui sordibus incubuere
Fullo, faber, cerdo, textor, coriarius, ater.

Epithalamium Jacobi Pinsonii
et Mariae Bomberger.

Altius in Boream clara Cynosura Bootem
Verterat, angustas iam Scorpio frenat horas
Thessala productas dedit esse Sagitta tenebras:
Et nova dimidio orbe obscurabat Cynthia cornu:
pallida dimidium currus transmiserat orbem.
Hic me insomnio quas volvente pectore curas
Dulces et alta quies oppressit: carmina seu,
In gremium ut Danaes descendit Juppiter auro
Factus, et obriguit; ut deduxit montibus ornos
Carmine Threicius silvas, et robora vates.
Hic mihi in somno quod simulacrum ante ora
Visum astare fuit pueri sub imagine parvi.
Arcus incurvabat dorso, lateriq pharetra.
Si vis carmen, ait, tenui deducere filo,
Accipe materiam, et vatis nequissimus esto.
Pinsonus fovet occultas in pectore curas;
Ardet amore gravi Mariae, exardetq vicissim,
Hanc tu thalamos celebrato carmine dulces,
Et taedas, genus et splendore gentis, opesq
Nosti, ut nostrum opus nostra te voce doceri.
Dixit, et e medio tenues discessit in auras.
Dicite Lesbiades Jacobo dulce carmen
Et Mariae Bomberger, quae data nubilis annis
Flagrat amore sui, cupiditq cupidine sponsi.

In

Ambo florentes annis, formosus uterque.
Haec vel Andalusa cecinit: Nireo alter, et ipse
pelidas, qui sumptos duxis, vultuque decorus
Venerat ad Troiam similis fortissimus heros.
Et roseo variae faciei ad spersa colore.
Iunxea membra, latusque teres, tu sortis collo,
Luminaque augusta subblandula fronte venustae
Terque quaterque faciebant praeclare puellam.
Talia formosus spectanda pastor in Ida
Nymphan, posito fuit admirans amictu.
Talia conspexit Mavors deprensus adulter
Retibus a claudo implicitus tecta arte marito.

Subrisit phoebus, divinus risitque senatus.
Dicite pierides decorabo dicite carmen.
In te iam pallas carissima dona, Minerva
Contulit, et prudens pectus, tu quod sapiat cor.
Cum probitate verecundes, candorque mores.
Et patris, et patrui carum laudabile nomen.
Non tu corpus eris sine pectore, si illa pectoris
Si cui testimonia formoso in corpore vivat.
Adde his ~~divitias et~~ divitias, dederunt quas munera
Si placet, adde arte sancte cordeque fruendi sua divinum.
Dicite Castalides, Mariae quoque dicite carmen.
Carmen quod molles et dulces spiret amores.
Carmen quod violas et candida lilia fundat.

Hanc tibi coniugem formosam Jacobe dicans,
Digna sponse tuis thalamis lectoque iugali.
Dicite Virgaides Hombergae dicite carmen.
Vnica quum soboles Maria est opulenta parentis,
Maiores expectat opes post busta parentum.
Naeuus nullus ei est in sano corpore pleno,
Sic nec in egregiis virtutum dotibus ulla est,
Quas Pandora dedit labes: quae munera diui.
Frons verecunda est, mitis, pia, casta, pudica.
Et iusti rectique tenax, proba, nescia fuci.
Viuat felix dixerunt stamine Parcae.
Dicite Pierides Jacobo dicite carmen.
Hactenus in viridi legisti lilia prato:

Cum Maria castos legisti, et Honorius, ignes.
Nunc tibi sunt violae, sunt mollia fragra legenda.
Fragra suave rubent, tenere sunt grata palato.
Jamque dies optatus adest Jacobe, supremus
Candidus, et creta quem iure notaveris alba.
Et quae rite geras amabilibus videre factis.
Hic tibi delicias, et ~~Hic~~ mella, mella, decorum
Nectar, et Ambrosia pleno dabit omnia cornu.
Denique quae plenum faciant te sponse beatum.
Pergite Pierides bona carmina dicere sponsa.
Si sapis ô vide, formosa iuvencula ~~recte~~ vide.
Nunc adest, in quo solitas carmina libro

Et legere, et quem tu malo lascivia supresso
Pone latens peteres, cum quo certare volebas.
Ridebant Nymphae, faciles risere Napeae.
Jam tibi non viribus certandum at amantis amore
Pergite Pegasides decurrere carmina plectro.
Sollicite incumbunt Mariam exornare puellae,
Quo placeat sponso, flagrantesque excitet ignes.
Fronde revincta comas: qualis floridus annis
Adderet in viridi gestare aetate puellam:
Nurus amicta sedet, Tyrio velatur et ostro.
Dicite Pierides bona carmina dicite Musae.
Instruitur variis dapibusque oneratur opimis
Mensa, ferunt lympham in urnas, et pocula, lecti
Imponunt, alii, qui vina psaterna ministrant.
Quas ne delicias atque ius trimunda ciborum
Lauta gulae cumulent? turdos, leporesque ficares!
Troianus porcus mensae est illatus opimae
Et Junonis avis pastillo incocta calenti.
Hinc ubi iam satis curarunt carnalia ciborum
Hic sponsus fausti cratera daemonis amplum
Accipit, et clara residens sic voce precatur.
Juppiter omnipotens, precor, ut laetissima nobis
Exeat ista dies atque hac cedat omine fausto.
Applausere simul laetis clamoribus omnes.
Spumantem inde Boni Genii pateram capit, atque
Haurit, et ordine dein mensa iubet ire propinans.

Exoritur fremitus, clamor, cantusq resultant.
Demodocus cythara mouens, fidibusq canoris
Rauca lyra obloquitur bona carmina plenius aeuo.
His quibus in varias socios mutauit Ulyssis
Artibus, obstrepuit formas et carmina Circe.
Ille canit Creta qualis Labyrinthus in alta
Mille errore vias habuit qui Thesea ~~....~~ filo
Carcere deduxit reuoluto Ariadna fidelem.
Dicite pierides Mariae bona carmina sponsae.
Tum pharetratus Amor fumantem lampada quassans
O pulchro coniuncta viro formosior ipsa,
Nox ruit, atq thorus myrto genialis odora
Jamdudum instratus redolet, iam postulat hora,
Ut dulces sponsi in gremio experiaris amores.
Alba et purpureis serentur ligustra rosetis,
Et vitis nexa est hederae, sic colla mariti
Amplectere tui. Sic fatus, et oscula sponsae
Ut dedit, imposuit stridentem ore grabato.
Dicite pierides sponso bona carmina sponsae.
Nunc est tempus, ait Venus aurea, sacra parare
Ad nostros Jacobe focos noua sponsa colentes.
Qualis ab Eoo cum Phoebi anteambulat ortu
Lucifer, ingreditur talis Bamberga cubile.
Labitur humida nox, et strata altaria fumant.
Sic ait et coetu iuuenum comitante cubile
Ingreditur, funditq preces prolapsus ad aram.

parite pierides, ludant par, fortiter, impar
Utram animaque ferant, sed sub lodice recondant.

Carmen elegiacum ad studiosos iuvenes Scholae Ultraiectinae, cum Daventriam demigraret, Lamber. Hortens. Montfor. anno 1534.

Lusimus satis est, suspendimus arma Thaliae
Defessa ad postes docta Minerva sacros.
Ne triste exigeret Uranius ille senecta
Herculis ad columen fixerat arma suis.
Barchius et Bitso par nobile ista probant
Otia defessi pectore membra graves.
Dulcis et alta quies me in pinguem atque rece
Invitat, curis quae caruere malis. ssum
Obrepit tardis pedibus rugosa senectus
Immerso vero fluctibus usque scholae.
Tum, quia non tenuis labor est gravis ille Minervae,
Cui non respondet vel mediocre satis,
Nemo parum tristi mercede haud ferre labori
Dignatur, sterile est rhetoris istud opus.
Ut tamen haec valeant, hauriet haec pectore toto
Carmina quae studii sint monumenta mei.
Nemo etenim fuerit quem commendabit opellas
Qualescumque illas hoc grege sordo meas.
Inter praeclaros scriptores historiarum
Palmam habet haud dubia Latina lingua tui.

(5)

Hic ego (ni fallor) summa in laude, virili
pro parte expleui crassius ac rudius.
Vestrum hunc ergo nisi (sincere narro) valebit
Quidam, vester calculus ista probet.
Vatum in diuina splenduerunt multa poesi,
proxima Virgilio premia Naso tenet.
Idq docent fastor hec quinque volumina rerum,
Atque id primus me exposuere ~~tale~~ liber.
plurima praeterea versu, scriptoq soluto
Ipse enarrauit scribere in utrois.
Digna etenim vitreis lectis, totoq per orbem
poterere quae sedeant grex studiose tuo.
Dramata complures, fere semper Latino,
Sic tamen ut Plautus premia prima ferat.
Mentiar, atq habear non semper nomine [illegible]
Vt nobis testis sola Trinummus erit.
Hoc ego commendem vobis studiosa iuuentus,
Voluere scriptores nocte dieq bonos.
Nocte dieq manus haud vos Graeca volumina segni
pertegite, et cura discite Graeca pari.
Non vos Lycurgum, ne barbarusq molossi
Cecropiis retrahant fontibus ora leuans.
Istha et valeant: nemo unquam in utraq palaestra
Claruit Aonia, siue catinus foro.
Cum sua fluminibus sibi prolui ora pelasgis,
Linguam utramq pari reddiderit sono.
Classica ad haec fabius vobis erit optimus autor
formandi pueros unguibus a teneris.

Hic et praecepta conclusimus in Arte inventa
Exceat, haurire et fonte magis studeant.
Fonte magis librat, tetris quam haurire lacunis,
Idque minore, minus sine labore, gravis
Graeca velut digito vobis elementa tabellis
Ostendi in primis et neque quid rudius.
Arracho nisi quis sit tardior aptus aratro
Sin bove, sive asino, cui haud sane ista sunt.
Sic fuerit studium coeptum laudabile, summa
Si addatur docta sedulitate manus.
Nec tu degressi vetoris tristere magistri,
Fors subiit, tamen qui ore momordit item.
Cui doctus poeti studiosus adiuit Athenas
Cui didicit Graece vel tria verba loqui.
Cumque per historias varie versatus et ipsum
Triverit Aesopum, perdidimus simul.
Aerras et qui Latii transcenderit Alpes, ideoque
[illegible]
Haud equidem invideo sic vobis, precor ipse, disertis,
Hic quis succedat, nomina magna virum.
Sit licet octavus sapientum aut tertius ille
Sit rigidus, pollens sed tamen arte, Cato.
Et qui carmine configat limina. porro
Hoc si contingat spe mihi maius erit.
Interea vestri fuerit candoris anhela,
Cumque tradiderim, mente iuvare dui.
Nostraque in alterius monumenta laboribus aequa

Perfecit et iusta laude quid intererit.
Et melius si quid nostro fors excidit ore,
Id grata pubes docta rapesse manu.
Sin minus: esto memor, nec omnes omnia posse.
Rebus enim in magnis est voluisse satis.
Optima ab egregio quoque nubila pectore semper,
Pessima doctrinae nanque labore gravi.
Nec rapis istas modus, fastigia pulchris
Sponte at Studiis fartaque, tectitius.
Nil fuit quo constat praesenti aetate probatum
Perfectum et numeris omnibus esse fuis.
Haud porro inferior magno fit opus esse labore
Surgere parnassi ad culmina celsa sacri.
Asperior quae tantum sequitur sua gloria tristes
Sudores, claros quam labor iste parit.
Tu qui nec Musas didicisti, aut nare crissim,
Turpiter in numero nullo habeare fori.
Suprema circum facundo Tullius ore
Arce magistratus ipse fruitur orbis ano.
Hac quoque debetur Studiis pulcherrima merces,
Et mundo vivat nomina clara diu,
Nomina doctorum vel denso margine vasti
Orbis in aequoreis pondere substat aquis:
Munere praeciduo doctum monumenta virorum
Versari videas docta per ora hominum,
Docta per ora virum volitat Smernaeus Homerus
Perditus obscura (turpe) fame, atque siti.

Et qui pauperiem mordent iam frenaque subacti,
Duraque qui mandunt ora lupata fame.
Olim facundos his Calliopea cucullos
porriget et palmas Pegasidesque meri.
Qui nunc sibilant degula trahaque lacerna,
pannosi horrendo squallida membra situ,
Mollia combyssino circundare vellera Coo
Luminibus videas murice perviduum.
Conspicuos reddet tyrenti murice laena
pendebit caros undula circum humeros.
Extremo digito cunctis monstrabitur, hic est,
Hic vir, hic est teneris doctus ab unguiculis.
Hic sua perspicui dulci labra fonte Caballi
proluit, hic foliis tempus Apollineis.
Alter hic [illegible] disertus
facundo obstreperi Tullius ore fori.
Haec tu verba feres, et cum haec verba frequentis
In clarum plebis plausibili ore venum.
An quis adhuc magnos dubitabit adire labores!
tam dulces, fructus artibus unde feras!
Haec tibi ingenua pariunt honorque senecta
Haec laurus rugis frontibus atque ebur.
Carpe domis rapidi et molles [illegible] honores,
Carpe hedera frondi praemia grata tuae
Carpe digressus nostra haec monumenta diserta
Hortense his longo dicta [illegible] vale.
Descripsi ex autographo mihi dato ab Henrico
Sybrio ao 1582 Junij die 22 Embdae

Cum iam superiora absoluisse inveni et hoc quod
sequitur carmen.

Ad Bernardinum a Mendoza Hispanum generosum equitem auratum.

Maxime nobilium Bernardine inter heroes,
Ut tuus abscessus nos contristauit, ita amplam
Reddita laetitiam peperit tua littera nuper.
Hispanas enim quod rediderimus in oras
Herculeasque procul procul hinc potuisse columnas,
Attulit optatam subito tua epistola vectam.
Non minus ac si te redux Plutonis ab umbris
Nuncia venisset, vel Eois nuper ab Indis.
Versaris multos his in regionibus annos,
Ut mores hominum penitus iam perspicias, cur
Ipse tuum poteris moderatorem usque docere, et
Consiliis formare ducem, tum fingere sanus.
Dextra quo tandem pax restituatur ab alto.
Utrarumque gentem, populumque tenacem
Iustitia, sanctaque in relligione vigentem
Commendare, et amicorum meminisse tuorum.
Vive, vale, et longum hoc utinam fruare salute.

Finis.

na p sce tantas idugia Igitur cu btis
ngilus obisset in dno; fratru cocorda
e consensu vir dni philibertus suscepit
regimus loci. Cepit naq3 humilitate pol

gementem multiplicat; qd cunctis v
detore moe gemmat. hinc frondu
ma silvestris; hinc multiplices a
fruges. Illinc placet uberrima tellu

…nou ; [illegible] vestra mo
…rmus & exhortam attente p aplica
…ata vobis p apiedo mādātes qua
…ng quartodecio kalēdarū septem

philbertus inuenus quatinus in noz p…
set lustris diuina precepta audiens …
legit xpi discipulus fieri ppryes omnibz
delictis ; Nec tamen se suo arbitrio …

229